

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.7.2025 r.
COM(2025) 550 final

2025/0550 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**ustanawiające program „AgoraEU” na lata 2028–2034 oraz uchylające rozporządzenia
(UE) 2021/692 i (UE) 2021/818**

{SEC(2025) 547 final} - {SWD(2025) 550 final} - {SWD(2025) 551 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

UE jest wspólną wartością zakorzenioną w historii i tożsamości Europy, mających umocowanie w Traktacie UE. Jak określono w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), wartości te są wspólne dla wszystkich państw członkowskich i obejmują demokrację, poszanowanie praw człowieka, niedyskryminację, równość, praworządność i pluralizm, przy czym różnorodność kulturowa, wolność wypowiedzi, w tym wolność i pluralizm mediów i wypowiedzi artystycznej, są również zapisane w Karcie praw podstawowych UE.

Uczestnictwo i zaangażowanie obywateli, przejrzystość i rozliczalność w procesie decyzyjnym, a także poszanowanie praw podstawowych i praworządności przyczyniają się do żywotności europejskiej demokracji. Media odgrywają kluczową rolę we wspieraniu opinii publicznej i swobodnej debaty. Treści audiowizualne i wszelkie inne formy ekspresji artystycznej, kulturalnej i twórczej, w tym dziedzictwo kulturowe, mają zasadnicze znaczenie dla różnorodności Europy oraz budowania odporności społecznej i wzajemnego zrozumienia. Oprócz wewnętrznej wartości i społecznego oddziaływania istotnie przyczyniają się one do zrównoważonego wzrostu gospodarczego i konkurencyjności, innowacji i tworzenia miejsc pracy, a także stanowią instrument „miękkiej siły”, a tym samym mają zasadnicze znaczenie dla przyszłości Europy.

Interwencja finansowa UE w tych obszarach ma istotne znaczenie z punktu widzenia zdolności do wspierania inkluzywnego i partycypacyjnego sprawowania rządów, tworzenia warunków sprzyjających świadomości i aktywności obywatelskiej, ochrony i promowania praw podstawowych, promowania równości i niedyskryminacji oraz doceniania różnorodności kulturowej i wszelkiego rodzaju ekspresji artystycznej. Dobrze prosperujący sektor kreatywny i sektor mediów w Europie, europejski przemysł audiowizualny oraz bogactwo kultur i dziedzictwa mają kluczowe znaczenie dla tożsamości Europy. Te obszary polityki stoją jednak w obliczu poważnych wyzwań, które wymagają kompleksowej reakcji Unii.

Wartości Unii są poddane wewnętrznej i zewnętrznej presji, w tym w związku z wyzwaniami dotyczącymi praworządności, nierównościami, dyskryminacją, naruszeniami praw podstawowych, malejącym zaufaniem do instytucji demokratycznych, a także osłabieniem wiary w procesy demokratyczne. Wciąż utrzymują się nierówności strukturalne, podobnie jak przemoc i dyskryminacja ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, co często przejawia się rasizmem i innymi formami nietolerancji. Jednocześnie spadek wsparcia finansowego i politycznego ma niekorzystny wpływ na tradycyjną rolę niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w równoważeniu tych tendencji.

Europejski przemysł medialny wyznacza standardy jakości i kreatywności, ale obecnie konkuruje z globalnymi platformami internetowymi w walce o uwagę obywateli i konsumentów. Obieg unijnych treści audiowizualnych jest wciąż nierównomierny w poszczególnych krajach, a większość widzów i subskrybentów usług streamingowych przejmują podmioty spoza UE. Chociaż branża gier wideo zyskała silną pozycję we współczesnej kulturze cyfrowej (ponad połowa mieszkańców UE regularnie gra w gry wideo), unijny rynek gier wideo jest nadal w dużej mierze zdominowany przez konkurentów z całego świata. Zagrożona jest również integralność przestrzeni informacyjnej ze względu na rozpowszechnienie dezinformacji oraz nasilenie zagranicznych manipulacji informacjami

i ingerencji ze strony wrogich podmiotów, takich jak Rosja. Zagrożenia dla pluralizmu mediów potęgują takie zjawiska, jak koncentracja własności mediów. Jednocześnie media informacyjne odnotowują spadek przychodów z reklam i sprzedaży, ponieważ konkurenci w sektorze cyfrowym zyskują coraz większy udział w przychodach i kształtują nawyki konsumpcyjne. Wszystkie te czynniki wywierają presję zagrażającą rentowności mediów.

Kultura oraz sektor kultury i sektor kreatywny w Unii również są rozdrobnione wzdłuż linii wyznaczonych przez granice narodowe i różnice językowe, co odzwierciedla naszą bogatą różnorodność. Sytuacja ta ogranicza transnarodową współpracę artystyczną, możliwości dotarcia do odbiorców, rozwój innowacyjnych praktyk, a także odporność tych sektorów oraz ich potencjał pod względem konkurencyjności i wzmacniania dobrostanu społecznego. Specjaliści z sektora kultury i sektora kreatywnego doświadczają trudności w podjęciu pracy w wymiarze transgranicznym i uzyskaniu dostępu do nowych możliwości i rynków, co pogłębia nierównowagę geograficzną i ogranicza obieg europejskich dzieł kultury. Ograniczona mobilność i współpraca w wymiarze transgranicznym utrudniają tworzenie sieci kontaktów, wykorzystywanie ekonomii skali, gromadzenie wiedzy fachowej i wspólne tworzenie dzieł, a tym samym wszystko, co istotne dla stabilności karier zawodowych oraz utrzymania solidnej kondycji sektora kultury i sektora kreatywnego. Jednocześnie bogate dziedzictwo kulturowe Europy stoi w obliczu zagrożeń wynikających z kilku łącznie występujących czynników, takich jak ograniczenia budżetowe, podatność na wpływ zanieczyszczenia, zmiany klimatu i klęsk żywiołowych oraz sprzeniewierzenie lub niszczenie zasobów.

Sektor społeczny, sektor kreatywny, sektor kultury i sektor mediów są również w podobny sposób zależne od technologii i mogłyby odnieść korzyści dzięki podjęciu wspólnych działań. Na wszystkie te sektory wywiera wpływ szereg czynników, takich jak słaba kondycja finansowa, przeszkody w dostępie do finansowania, trudności w stosowaniu i wdrażaniu innowacji, brak dostosowania do nowych zestawów umiejętności oraz cyfrowa transformacja. Tymczasem giganci technologiczni spoza UE w coraz większym stopniu wpływają na kształt życia obywatelskiego oraz krajobraz medialny i kulturowy, modelując sposoby konsumpcji treści za pomocą rekomendacji formułowanych przez algorytmy, automatycznej dystrybucji i treści generowanych przez sztuczną inteligencję.

Są to wyzwania o charakterze ponadnarodowym, którym nie można skutecznie sprostać bez wspólnych rozwiązań, koordynacji, sterowania i wsparcia na szczeblu UE. Działania UE mogą przyczynić się do umożliwienia współpracy, budowania zdolności i wzajemnego uczenia się, a także optymalizacji i łączenia potencjału tych sektorów pod względem wkładu na rzecz wzrostu gospodarczego, rozwoju społecznego i różnorodności kulturowej.

UE od lat – za pośrednictwem różnych programów finansowania – zapewnia wsparcie mające na celu sprostanie wyzwaniom wywierającym wpływ na kulturę i media oraz kwestie dotyczące równości, obywateli, praw i wartości Unii. W wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021–2027 w ramach programu **„Kreatywna Europa”** uwzględniono wsparcie dla kultury, sektora kultury i sektora kreatywnego, a także sektorów audiowizualnych, w celu ochrony, rozwoju i promowania europejskiej różnorodności kulturowej i językowej oraz dziedzictwa kulturowego i językowego, jak również przyczynienia się do konkurencyjności tych sektorów, zwłaszcza sektora audiowizualnego. Jednocześnie propagowanie i ochrona praw i wartości Unii zapisanych w Traktatach, Karcie i obowiązującej międzynarodowej konwencji praw człowieka były przede wszystkim przedmiotem programu **„Obywatele, równość, prawa i wartości”** (CERV). Program CERV wspiera organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym organizacje oddolne, w ich działaniach na rzecz

ochrony i propagowania wartości Unii. Wsparcie Unii w niektórych obszarach, takich jak media informacyjne i przeciwdziałanie dezinformacji, podzielono w ramach różnych programów. Komponent międzysektorowy programu „Kreatywna Europa” obejmował konkretne działania na rzecz pluralizmu mediów oraz umiejętności korzystania z mediów i współpracy z mediami, natomiast segment dotyczący **działań multimedialnych** wspierał przekazywanie informacji o tematyce związanej z UE. Walkę z dezinformacją dotychczas finansowano za pośrednictwem programu „Cyfrowa Europa”.

Wniosek w sprawie WRF na lata 2028–2034 ma na celu rozwiązanie problemów „złożoności, słabości i sztywności” obecnego budżetu UE oraz przewiduje prostszy i bardziej ukierunkowany system obejmujący mniejszą liczbę programów o silniejszym oddziaływaniu. Z tego powodu, a także w celu zwiększenia elastyczności budżetu oraz zdolności reagowania na zmieniające się realia i pojawiające się problemy, niniejszy wniosek zawiera również rozwiązania mające na celu usprawnienie interwencji UE w obszarach kultury i mediów oraz w kwestiach dotyczących równości, obywateli, praw i wartości, wykorzystując w stosownych przypadkach powiązania i synergie, przy jednoczesnym poszanowaniu specyfiki i szczególnych potrzeb każdego z tych obszarów polityki.

W obszarze dotyczącym równości, obywateli, praw i wartości wniosek przyczyni się do ochrony demokracji, praworządności, praw podstawowych i równości, ograniczenia dyskryminacji i wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego. Nowy program przyczyni się również do zwalczania przemocy ze względu na płeć, a także przemocy wobec dzieci i innych narażonych na nią grup. Ponadto przyczyni się do zwiększenia odporności demokratycznej i uczestnictwa w demokracji.

Media są siłą napędową wartości demokratycznych, różnorodności kulturowej i wzrostu gospodarczego. Sektor mediów obejmuje między innymi treści takie jak filmy, seriale, gry wideo, wiadomości i informacje, rzeczywistość immersyjna i multimedia, a także usługi, w tym przedstawienia teatralne, radiowe i telewizyjne usługi nadawcze, publikacje drukowane i internetowe, udostępniane w internecie materiały wideo i podcasty. Aby sektor audiowizualny i sektor mediów miały istotne znaczenie ze społecznego punktu widzenia, muszą być odporne i konkurencyjne. Wniosek przyczyni się do stworzenia wolnej, konkurencyjnej i zróżnicowanej przestrzeni medialnej i audiowizualnej. Z jednej strony usprawni produkcję, obieg, wykorzystanie własności intelektualnej i odbiór utworów audiowizualnych i innych form treści medialnych, takich jak gry. Z drugiej strony przyczyni się do ochrony rentowności i pluralizmu rynku informacji, w szczególności poprzez wsparcie mediów informacyjnych i niezależności mediów, w tym na szczeblu regionalnym i lokalnym. Przyczyni się również do zwalczania dezinformacji oraz zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informację.

Kultura oraz sektor kultury i sektor kreatywny są ogromnymi atutami Europy, ponieważ prezentują wizerunek dynamicznego kontynentu na arenie międzynarodowej. Obejmują one między innymi sztuki widowiskowe, literaturę i działalność wydawnictw książkowych, sztuki muzyczne i wizualne, materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, architekturę, archiwa, biblioteki i muzea, rzemiosło artystyczne i wzornictwo, a tym samym odpowiadają za nadawanie znaczeń rozpowszechnianych za pośrednictwem różnych mediów i w wielu formatach. Interwencja UE w dziedzinie kultury przyczyni się do zwiększenia transgranicznej twórczości i współpracy kulturalnej, uczestnictwa w kulturze i dostępności różnych form wyrazu kulturowego w Europie oraz do ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego. Wniosek przyczyni się również do zwiększenia obiegu różnorodnych dzieł kultury i mobilności specjalistów, a także będzie sprzyjał włączeniu i sprawiedliwości

międzypokoleniowej poprzez kulturę. Wzmocni także społeczny, gospodarczy i zewnętrzny wymiar sektora kultury i sektora kreatywnego.

Ponadto UE powinna promować synergię między obszarami mediów, kultury i życia obywatelskiego, łącząc podmioty publiczne i prywatne, a także promując współpracę międzysektorową i innowacje, aby sprostać wspólnym wyzwaniom i przyczynić się do odporności społecznej i demokratycznego uczestnictwa.

Z tego względu interwencja finansowa UE będzie najlepszym sposobem wzmocnienia i zwiększenia skali obecnych skutecznych programów, lepszego reagowania na wyzwania transnarodowe oraz wypełnienia luk, których nie można wyeliminować na szczeblu państw członkowskich. Zapewni również większą spójność i lepsze dostosowanie między polityką regulacyjną a instrumentami finansowania, a także między polityką wewnętrzną i zewnętrzną. W związku z tym wniosek przyczyni się do wzmocnienia europejskich społeczeństw, mediów i kultury oraz będzie wspierać wartości Unii i uczestnictwo demokratyczne, a także pomoże uwolnić pełny potencjał Unii jako źródła postępu, zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego.

Obszary polityki objęte niniejszym wnioskiem ustawodawczym są mocno zakorzenione w Traktatach UE, które stanowią podstawę prawną działań UE za pośrednictwem unijnych programów finansowania, a także przyczyniają się do realizacji długoterminowych celów Unii. We wniosku datę rozpoczęcia stosowania przewidziano na dzień 1 stycznia 2028 r.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Prawa podstawowe, wartości UE i demokracja

Wniosek jest w pełni zgodny z **Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej** oraz wszystkimi odpowiednimi ramami polityki i prawodawstwa UE w dziedzinie równości i niedyskryminacji. Przyczynia się również do realizacji **strategii na rzecz Unii równości**. Jednym z podstawowych celów Unii Europejskiej jest zapewnienie, opierając się na podejściu międzysektorowym uwzględniającym udział wielu zainteresowanych stron, aby każdy człowiek, bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność, orientację seksualną, wiek, religię lub przekonania, mógł żyć w sposób wolny od dyskryminacji i w pełni uczestniczyć w życiu społecznym.

Zaangażowanie Unii Europejskiej w działania na rzecz równości ma swoje źródło w wielu kluczowych komunikatach i planach działania. W strategii Komisji Europejskiej na rzecz równości osób LGBTIQ z 2020 r. oraz w strategii na rzecz równouprawnienia płci z 2021 r. podkreślono zaangażowanie UE w zwalczanie dyskryminacji i propagowanie równości we wszystkich aspektach społeczeństwa. Obie strategie zostaną przedłużone, ponieważ ich obecnie obowiązujące wersje wygasną w 2025 r. Uzupełnienie tych działań stanowią przyszła unijna strategia przeciwdziałania rasizmowi na lata 2026–2030, unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów (2020–2030), strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami (2021–2030) oraz strategia UE na rzecz praw dziecka, strategia UE w sprawie zwalczania antysemityzmu i wspierania życia żydowskiego (2021–2030) oraz komponent prac na polu zwalczania nienawiści antymuzułmańskiej. W tym kontekście znaczenie ma również przyszła strategia na rzecz sprawiedliwości międzypokoleniowej.

Pierwsze kompleksowe ramy UE dotyczące demokracji opracowano w ramach europejskiego planu działania na rzecz demokracji z 2020 r., pakietu środków na rzecz wzmocnienia demokracji i ochrony uczciwości wyborów z 2021 r. oraz pakietu na rzecz obrony demokracji z 2023 r. w synergii z planem działań zewnętrznych dotyczących praw człowieka

i demokracji na lata 2020–2027. Najnowsze przepisy w tym kontekście obejmują rozporządzenie w sprawie przejrzystości reklamy politycznej oraz prawo UE chroniące osoby angażujące się w debatę publiczną przed ewidentnie bezpodstawnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”).

Celem przyszłej **Europejskiej Tarczy Demokracji** będzie dalsza ochrona i wzmocnienie demokracji i odporności demokratycznej. Tarcza posłuży jako narzędzie umożliwiające reagowanie na wzrastające zagrożenia dla instytucji, systemów i procesów demokratycznych w UE oraz zwiększenie zaufania obywateli do demokracji i uczestnictwa w demokracji. Przyszła **strategia UE na rzecz społeczeństwa obywatelskiego** będzie miała na celu dalszą ochronę i wzmocnienie pozycji społeczeństwa obywatelskiego, a tym samym będzie wyraźnym sygnałem uznania dla działań społeczeństwa obywatelskiego i jego wkładu w politykę UE.

Media i sektor audiowizualny

Niniejszy wniosek oparto również na unijnych ramach regulujących obszar mediów i usług audiowizualnych, w obrębie których przepisy, finansowanie i polityka skutecznie się wspierają, ułatwiając tym samym demokratyczną debatę, wzbogacając europejską kulturę i napędzając cyfrową transformację z udziałem konkurencyjnych podmiotów medialnych z UE.

Będzie on łączyć się z polityką jednolitego rynku unijnego w sektorze audiowizualnym i medialnym, a jego struktura uzupełni i wzmocni istniejące instrumenty ustawodawcze. W **dyrektywie o audiowizualnych usługach medialnych** ustanowiono wspólne ramy regulacyjne w odniesieniu do audiowizualnych usług medialnych świadczonych w całej UE, w tym przepisy dotyczące między innymi promowania utworów europejskich i niezależnych twórców, ochrony małoletnich i regulacji reklamy audiowizualnej. W połączeniu z dyrektywą o audiowizualnych usługach medialnych proponowany program wzmocni zdolność europejskich podmiotów z sektora audiowizualnego do finansowania, produkcji i rozpowszechniania utworów mogących zyskać wystarczającą widoczność w różnych dostępnych mediach i stanowiących atrakcyjne propozycje dla odbiorców na coraz bardziej otwartym i konkurencyjnym rynku zarówno w Europie, jak i poza nią.

Niedawno przyjęty **europejski akt o wolności mediów** wprowadza gwarancje wolności i pluralizmu mediów, w tym ochronę przed ingerencją polityczną, większą przejrzystość własności mediów oraz obowiązki dotyczące niezależności mediów publicznych. Proponowany program będzie uzupełnieniem europejskiego aktu o wolności mediów poprzez zapewnienie wsparcia finansowego dla mediów informacyjnych i wzmocnienie niezależności redakcyjnej.

Będzie również stanowić przedłużenie kodeksu postępowania w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie, **Planu działania na rzecz zwalczania dezinformacji z 2018 r.** oraz **kodeksu postępowania w zakresie zwalczania dezinformacji**, który został niedawno włączony do ram współregulacyjnych **aktu o usługach cyfrowych (DSA)**, zwiększając umiejętność korzystania z mediów i wzmacniając orientację sytuacyjną w odniesieniu do internetowej przestrzeni informacyjnej we wszystkich państwach członkowskich.

Kultura

Jeżeli chodzi o kulturę, dziedzictwo kulturowe oraz sektor kultury i sektor kreatywny, inicjatywa będzie towarzyszyć przyszłemu „**Kulturalnemu kompasowi**” dla Europy, który

ma stanowić strategiczne podejście polityczne zakładające włączenie kultury oraz sektora kultury i sektora kreatywnego do nadrzędnych celów politycznych Unii oraz ukierunkowanie i wykorzystanie ich różnych wymiarów.

Inicjatywa ta opiera się na kilku kluczowych inicjatywach politycznych, w tym na **europejskiej agendzie kultury, planach prac Rady w dziedzinie kultury, strategii UE dotyczącej międzynarodowych stosunków kulturalnych oraz europejskich ramach działania w zakresie dziedzictwa kulturowego**, które jednomyślnie postulują wzmocnienie roli kultury oraz sektora kultury i sektora kreatywnego w dalszym rozwoju społecznym, gospodarczym i międzynarodowym Unii. Jest ona zgodna z inicjatywami europejskimi, takimi jak **nowy europejski Bauhaus**, inicjatywa „**Europejskie Stolice Kultury**” i działanie na rzecz **znaku dziedzictwa europejskiego**. Jest również zgodna z deklaracją rzymską z marca 2017 r., w której państwa członkowskie i instytucje UE przedstawiły wizję Unii, „w której obywatele mają nowe możliwości rozwoju kulturalnego i społecznego oraz wzrostu gospodarczego [...]; Unii, która chroni nasze dziedzictwo kulturowe i promuje różnorodność kulturową”.

Ponadto jest spójna z komunikatem Komisji w sprawie wzmocnienia tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze, w którym stwierdzono, że we wspólnym interesie wszystkich państw członkowskich leży „wykorzystanie w pełni potencjału edukacji i kultury jako sił napędowych zatrudnienia, wzrostu gospodarczego, sprawiedliwości społecznej i aktywności obywatelskiej, a także jako sposobu na doświadczenie europejskiej tożsamości w całej jej różnorodności”. Inicjatywa jest również zgodna z **Konwencją UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego z 2005 r.**, której stronami są Unia i jej państwa członkowskie.

Inicjatywę należy także rozpatrywać w kontekście przyszłej strategii UE na rzecz zrównoważonej turystyki, której celem jest m.in. wspieranie odwiedzających w odkrywaniu mniej znanych szlaków kulturowych i obiektów dziedzictwa kulturowego w całej Europie, a tym samym wspieranie rozwoju gospodarczego i promowanie lokalnych miejsc pracy.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Inicjatywa jest zgodna z nadrzędnymi priorytetami polityki Komisji na lata 2024–2029, takimi jak 1) wsparcie dla ludzi, silne społeczeństwo i europejski model społeczny; 2) ochrona demokracji i wartości europejskich; 3) trwały dobrobyt w Europie i konkurencyjność Europy; oraz 4) globalny wymiar Europy.

Spójność z polityką wspierającą ludzi, wzmacniającą nasze społeczeństwa i nasz model społeczny

W wieloletnich ramach finansowych (2028–2034) przewidziano wspieranie synergii między inicjatywami w zakresie mediów, kultury, równości, praw i wartości oraz przyszłymi interwencjami w dziedzinie umiejętności, edukacji, włączenia społecznego, solidarności, sprawiedliwości międzypokoleniowej, młodzieży oraz spójności społecznej i terytorialnej. Synergie te, w tym w odniesieniu do umiejętności korzystania z mediów, umiejętności cyfrowych, zaangażowania obywatelskiego, edukacji obywatelskiej i rozwoju umiejętności oraz włączenia w drodze kreatywności i sztuki, będą propagowane zgodnie z celami określonymi w strategii na rzecz młodzieży oraz w sprawozdaniu na temat obywatelstwa UE. Inicjatywa może również wykorzystać efekt synergii i komplementarności z przyszłymi interwencjami w ramach zarządzania dzielonego ukierunkowanymi na wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej w obrębie UE.

Inicjatywa stanowi uzupełnienie niektórych inicjatyw promujących zasady Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym poprzez realizację polityki zatrudnienia i polityki społecznej, a także za pośrednictwem europejskiej gwarancji dla dzieci. Działania w tym zakresie obejmują promowanie równego dostępu do praw i wspieranie różnorodności, w tym na szczeblu regionalnym i lokalnym, jako sposobu wspierania włączenia społecznego i sprawiedliwych rynków pracy oraz zwalczania ubóstwa dzieci. Kultura i media – jako jedne z zasadniczych obszarów z punktu widzenia kształtowania dyskursu publicznego i wspierania zaangażowania demokratycznego – mają kluczowe znaczenie dla budowania integracyjnych i odpornych społeczeństw. W kontekście **unii umiejętności** inicjatywa będzie aktywnie przyczyniać się do podnoszenia i zmiany kwalifikacji specjalistów w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, wspierając ich zdolności adaptacyjne w obliczu transformacji cyfrowej i ekologicznej oraz w świetle zmian zachodzących na rynku pracy. Ponadto, zwiększając konkurencyjność sektora kultury i sektora kreatywnego, program sprzyja tworzeniu miejsc pracy w tych sektorach. Jednocześnie inicjatywa wzmocni budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających w dziedzinie równości, praw i wartości.

W świetle rosnącego ryzyka związanego z zagrożeniami naturalnymi, zagrożeniami dla zdrowia, awariami technologicznymi, zmieniającymi się zagrożeniami dla bezpieczeństwa i innymi zakłóceniami inicjatywa ta zwiększy odporność niezbędnych funkcji społecznych oraz pozwoli zbudować bardziej odporną, bezpieczniejszą i lepiej przygotowaną Unię, zgodnie z celami **unijnej strategii na rzecz unii gotowości**.

Spójność z polityką dotyczącą wymiaru sprawiedliwości

Dostosowanie polityki dotyczącej wymiaru sprawiedliwości do zasad praworządności tworzy solidne ramy gwarantujące rozliczalność, wspierające spójność prawną w państwach członkowskich i pomiędzy nimi oraz chroniące prawa podstawowe, a tym samym zwiększające zaufanie i współpracę w Unii. Związek między prawami podstawowymi a polityką dotyczącą wymiaru sprawiedliwości ma kluczowe znaczenie dla kształtowania społeczeństw opartych na sprawiedliwości i równości. Prawa podstawowe — od prawa do rzetelnego procesu sądowego i wolności od dyskryminacji po prawo do ochrony prywatności — określają podstawowe standardy, których muszą strzec systemy wymiaru sprawiedliwości, a także przekładają abstrakcyjne zasady na konkretne środki i praktyki prawne. Na przykład przepisy dotyczące przeciwdziałania dyskryminacji egzekwują zasadę równości wobec prawa.

Osiągnięcie synergii między prawami podstawowymi a polityką dotyczącą wymiaru sprawiedliwości gwarantuje zatem, aby systemy prawne nie tylko zapobiegały nadużyciom, ale również aktywnie promowały godność, równość i wolność. Synergia ta ma zasadnicze znaczenie dla budowania zaufania publicznego do instytucji prawnych, wspierania spójności społecznej, a w efekcie dla zapewnienia, aby wymiar sprawiedliwości był dostępny i użyteczny dla każdego. W tym celu w wieloletnich ramach finansowych (2028–2034) przewidziano wspieranie synergii między tym programem a przyszłym programem „Sprawiedliwość”.

Spójność z polityką na rzecz jednolitego rynku i konkurencyjności

Przyczyniając się do konkurencyjności mediów, sektora audiowizualnego oraz sektora kultury i sektora kreatywnego, inicjatywa uzupełni ramy polityki UE w zakresie polityki przemysłowej i konkurencyjności gospodarczej. W szczególności opiera się ona na sprawozdaniu na temat jednolitego rynku i konkurencyjności z 2024 r., w którym przyjęto ekosystemowe podejście do wzmocnienia odporności i strategicznej autonomii kluczowych sektorów przemysłu, w tym sektora kultury i sektora kreatywnego. Odzwierciedla ona

również cele Kompas konkurencyjności, w którym wskazano jasno określone poziomy odniesienia służące poprawie długoterminowej wydajności i odporności UE oraz promowaniu innowacji.

Ponadto inicjatywa odnosi się do komunikatu Komisji z 2020 r. pt. „Strategia MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy”, którego celem jest uwolnienie siły europejskich MŚP, aby doprowadzić do dwójakiej transformacji, w oparciu o trzy filary: budowanie zdolności i wsparcie, zmniejszenie obciążeń regulacyjnych i poprawa dostępu do rynku oraz lepszy dostęp do finansowania. Inicjatywa ta przyczynia się również do realizacji nowej strategii Komisji Europejskiej na rzecz unii oszczędności i inwestycji, której celem jest zwiększenie możliwości finansowych dla przedsiębiorstw.

Badania naukowe i innowacje mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju systemów kulturalnych, kreatywnych i medialnych opartych na prawach i sprzyjających włączeniu. Inicjatywa wzmocni efekt synergii z przyszłym programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji oraz przyszłym Europejskim Funduszem Konkurencyjności. Ten ostatni obejmuje wsparcie dla multidyscyplinarnych badań w odniesieniu do rozmaitych zagadnień, takich jak między innymi demokracja, wartości, równość i dezinformacja, a także nad zagadnieniami o charakterze cyfrowym i przemysłowym ściśle związanymi z kulturą i sektorem kreatywnym oraz dziedzictwem kulturowym. Należy zwiększyć efekt synergii i komplementarności w celu wzmocnienia europejskiego ekosystemu badawczego, tak aby sektor kultury i sektor kreatywny oraz społeczeństwo obywatelskie mogły w pełni korzystać z postępów w obszarach europejskich badań naukowych i innowacji. Program przyczyni się tym samym do wykorzystania wyników działań w zakresie badań naukowych i innowacji finansowanych w ramach programu ramowego w zakresie badań naukowych.

Ponadto wniosek wnosi wkład na rzecz cyfrowej transformacji Europy zgodnie z celami cyfrowej dekady 2030. Będzie stanowił jej uzupełnienie, wspierając działania promujące gotowość cyfrową, rozwój umiejętności i innowacje stosowane w sektorze społecznym, kulturalnym i medialnym, w tym Plan działania na rzecz kontynentu sztucznej inteligencji i strategię w sprawie zastosowania sztucznej inteligencji. Będzie również towarzyszył obowiązującym przepisom, takim jak akt o usługach cyfrowych, akt o rynkach cyfrowych i akt w sprawie sztucznej inteligencji, zwiększając dostęp do treści audiowizualnych i medialnych, przyczyniając się do wzmocnienia umiejętności korzystania z mediów, sprzyjając uczciwej konkurencji i rozszerzając dostęp dla odbiorców niezależnie od wykorzystywanych przez nich platform. Współpraca transgraniczna i dostępność treści audiowizualnych przyczynią się również do wzmocnienia interoperacyjności produktów cyfrowych.

Spójność z polityką na rzecz globalnego wymiaru Europy

Po przyjęciu proponowany program uzupełni działania finansowane w ramach działań zewnętrznych Unii. Przykładowo, poprzez promowanie wymiany kulturalnej i wspieranie unijnych sektorów kreatywnych, mediów i treści audiowizualnych na całym świecie, w tym w drodze współpracy międzynarodowej, program otworzy nowe rynki, przyciągnie talenty z całego świata oraz zwiększy wpływ i atrakcyjność UE na arenie międzynarodowej. Przyszła interwencja będzie obejmować udział państw trzecich w programie oraz wsparcie współpracy międzynarodowej, co umożliwi synergii z polityką UE w zakresie działań zewnętrznych.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Wniosek sporządzono na podstawie art. 19 ust. 2, art. 21 ust. 2, art. 24, art. 167 ust. 5, art. 168 ust. 5 i art. 173 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), aby w kompleksowy sposób osiągnąć ogólne cele programu.

Art. 19 ust. 2 TFUE przewiduje przyjmowanie środków zachęcających w celu wspierania państw członkowskich w zwalczaniu dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Zaangażowanie demokratyczne, aktywność obywatelska i wspieranie społeczeństwa obywatelskiego to podstawowe elementy pojęcia obywatelstwa Unii. Stanowią one kluczowe czynniki ułatwiające korzystanie z prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Unii.

Art. 21 ust. 2 TFUE wprowadza możliwość przyjęcia przepisów unijnych służących ułatwieniu wykonywania praw obywateli do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. Postanowienia tego artykułu mogą również obejmować działania mające na celu informowanie obywateli i władz o prawie do głosowania podczas pobytu w innym państwie członkowskim, ponieważ w praktyce działania te również ułatwiają obywatelom korzystanie z prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu.

Art. 24 TFUE zobowiązuje Parlament Europejski i Radę do przyjęcia przepisów dotyczących procedur i warunków wymaganych do przedstawienia inicjatywy obywatelskiej w rozumieniu art. 11 TUE. Zobowiązanie to wypełniono dzięki przyjęciu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788¹. Program powinien wspierać finansowanie pomocy technicznej i organizacyjnej na rzecz wykonywania tego rozporządzenia, ułatwiając tym samym obywatelom Unii Europejskiej korzystanie z przysługującego im prawa do zgłaszania i popierania europejskich inicjatyw obywatelskich. Wraz z innymi prawami określonymi w art. 24 TFUE prawo to zapewnia obywatelom bezpośredni udział w życiu demokratycznym Unii.

Art. 167 ust. 5 TFUE powierza Unii zadanie przyjmowania środków zachęcających w celu przyczyniania się do rozkwitu kultur państw członkowskich, w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego. Działania podejmowane przez Unię zachęcają państwa członkowskie do współpracy i uzupełniają ich działania w dziedzinie pogłębiania wiedzy oraz upowszechniania kultury i historii narodów europejskich, a także zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim.

Art. 168 ust. 5 TFUE stanowi podstawę prawną dla przyjęcia środków zachęcających mających na celu ochronę i poprawę zdrowia ludzkiego. Przemoc, między innymi wobec dzieci i kobiet, stanowi zagrożenie dla zdrowia fizycznego i psychicznego. Dzieci są obywatelami szczególnie narażonymi na zagrożenia i potrzebują większego poziomu ochrony przed tymi zagrożeniami, często mającymi charakter transgraniczny. Również przemoc wobec kobiet stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia fizycznego i psychicznego ofiar, które potrzebują wysokiego poziomu ochrony.

Art. 173 ust. 3 TFUE stanowi, że Unia może zdecydować o szczególnych środkach przeznaczonych na wsparcie działań podjętych w państwach członkowskich w celu

¹ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55.

zapewnienia warunków niezbędnych dla konkurencyjności przemysłu Unii, w tym o podjęciu działań mających na celu wspieranie środowiska sprzyjającego inicjatywom i rozwojowi przedsiębiorstw.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Promowanie i ochrona kultury, mediów i wartości Unii wymaga współpracy transnarodowej i skoordynowanych wysiłków wykraczających poza granice krajowe. Są to obszary, w których złożoność napotykanym wyzwań utrudnia państwom członkowskim samodzielne stawienie im czoła w wystarczającym stopniu. Skoordynowane działania na szczeblu UE umożliwiają spójniejsze i skuteczniejsze reagowanie na wspólne wyzwania, w tym o charakterze transgranicznym, które spowalniają postęp, a także pozwalają osiągnąć systemowe skutki poprzez identyfikację i usuwanie luk strukturalnych, których państwa członkowskie nie traktują w sposób priorytetowy. Budżet UE odgrywa kluczową rolę w umożliwianiu tych wspólnych działań. Podejście takie zapewnia również większą spójność między polityką wewnętrzną a działaniami Unii na rzecz propagowania swoich wartości i standardów międzynarodowych poza jej granicami.

Ze względu na skalę i skutki proponowanego programu działanie na szczeblu Unii wnosi wartość dodaną, ponieważ same państwa członkowskie nie są w stanie osiągnąć przedmiotowych celów w wystarczającym stopniu. Program wzmacnia między innymi poczucie obywatelstwa UE i wzajemne zrozumienie, ułatwiając prowadzenie działań transgranicznych, które sprzyjają zaangażowaniu obywatelskiemu, solidarności i szerszemu uczestnictwu w kulturze i mediach. Zapewnia również spójne, wysokie standardy w całej UE oraz skuteczne stosowanie praw zapisanych w przepisach UE we wszystkich państwach członkowskich, co ma zasadnicze znaczenie dla ochrony obywateli UE. Ponadto działania UE wzmacniają jednolity rynek dzięki wspieraniu sprawiedliwego dostępu i mobilności, a jednocześnie umożliwiają skuteczniejszą realizację dzięki skoordynowanym ramom i wspólnym projektom prowadzonym na większą skalę. Dzięki rozwiązaniu problemu fragmentacji, promowaniu współpracy między państwami członkowskimi i łączeniu zasobów na szczeblu UE inicjatywa ta zapewnia sektorom kreatywnym, przedsiębiorstwom z sektora audiowizualnego i medialnego oraz twórcom możliwość czerpania pełnych korzyści z jednolitego rynku. Inicjatywa ułatwia dostęp do różnorodnych treści kulturalnych i kreatywnych, wspiera pluralizm mediów i zwiększa konkurencyjność europejskiego przemysłu audiowizualnego.

W toku otwartych konsultacji publicznych przeprowadzonych przez Komisję w odniesieniu do nowych programów UE zdecydowana większość respondentów podkreśliła wartość dodaną finansowania UE w tych obszarach polityki (zob. poniżej).

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności, ponieważ nie wykracza poza minimum wymagane do osiągnięcia wyznaczonych celów na szczeblu UE i nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- **Wybór instrumentu**

Nowy program „AgoraEU” opiera się przede wszystkim na programie „Kreatywna Europa” (2021–2027), programie „Obywatele, równość, prawa i wartości” (CERV) (2021–2027) oraz istniejących specjalnych liniach budżetowych, łącząc wsparcie finansowe UE na rzecz podtrzymania kultury, mediów i wartości Unii. Nowy instrument uwzględnia specyfikę poszczególnych sektorów, ich różne grupy odbiorców docelowych i szczególne potrzeby, przy jednoczesnym zapewnieniu synergii i komplementarności.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Komisja wzięła pod uwagę wyniki oceny końcowej programu „Kreatywna Europa” na lata 2014–2020 i śródkresowej oceny końcowej programu „Kreatywna Europa” na lata 2021–2027, a także wyniki oceny śródkresowej programu CERV i ocen końcowych programu „Europa dla Obywateli” oraz programów „Prawa, równość i obywatele”, które przeprowadzono w latach 2023–2025.

W ramach tych ocen wyniki programów oceniono pod kątem skuteczności, wydajności, przydatności, spójności, zrównoważonego charakteru i unijnej wartości dodanej.

Wyniki przedmiotowych ocen wskazują, że w dużej mierze udało się osiągnąć cele polityczne określone w dotychczasowych programach i zapewnić dzięki nim unijną wartość dodaną, a jednocześnie zwracają uwagę na obszary wymagające poprawy w odniesieniu do konstrukcji programów.

W ocenie programu „Kreatywna Europa” podkreślono wkład programu w realizację ogólnego celu, jakim jest wspieranie różnorodności kulturowej i językowej oraz dziedzictwa kulturowego poprzez zwiększenie dostępu obywateli do różnorodnych treści, w szczególności pochodzących z innych państw, a także w realizację celu polegającego na zapewnieniu konkurencyjności poprzez pomoc podmiotom sektora audiowizualnego i innym podmiotom działającym w sektorze kreatywnym i kulturalnym w podnoszeniu umiejętności i zwiększaniu skali działalności na szczeblu europejskim. Program ten ma wyjątkowe znaczenie, ponieważ stanowi jedyne źródło finansowania współpracy transnarodowej, wymiany dobrych praktyk, obiegu i mobilności w tych sektorach.

W ocenie śródkresowej **programu CERV** potwierdzono, że program ten wypełnia przestrzeń w obszarze finansowania wartości i praw podstawowych, która w przeciwnym razie w dużej mierze pozostawałaby niezapełniona, jako specjalny instrument UE służący ochronie i propagowaniu praw podstawowych, równości i niedyskryminacji, demokracji i praworządności w Europie. Ocena wykazała również kluczową rolę, jaką program odgrywa we wspieraniu organizacji społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz praw i wartości, w tym organizacji oddolnych, którym często brakuje innych źródeł finansowania i form wsparcia.

Ocena linii „Działania multimedialne” (2021–2023) potwierdza, że działania te skutecznie przyczyniły się do zwiększonego relacjonowania spraw dotyczących UE z europejskiej perspektywy w mediach informacyjnych. Działania te wsparły produkcję dużej ilości oryginalnych treści, które trafiły do znacznego grona odbiorców.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Do oceny skutków programów UE w dziedzinie edukacji transgranicznej, młodzieży, kultury, mediów, wartości i społeczeństwa obywatelskiego w ramach WRF na okres po 2027 r. wykorzystano konsultacje publiczne. Konsultacje przeprowadzono w okresie od 12 lutego do 7 maja 2025 r. W toku konsultacji uzyskano łącznie 5 845 ważnych odpowiedzi.

Stanowiły one wyraźne potwierdzenie stałej roli UE w sprzyjaniu współpracy transgranicznej oraz we wspieraniu kultury, mediów, demokracji i praw podstawowych. Przykładowo odsetek respondentów, którzy uważają „ochronę demokracji i standardów demokratycznych”, „promowanie poszanowania praw podstawowych (w tym praw dzieci i kobiet)”, „promowanie niezależności mediów i pluralizmu mediów, walkę z dezinformacją” oraz

„promowanie różnorodności kulturowej i twórczej” za „bardzo ważne” lub „ważne”, wyniósł odpowiednio 91 %, 88 %, 85 % i 78 %.

W odpowiedziach udzielonych w ramach konsultacji publicznych potwierdzono również, że w obszarach będących przedmiotem konsultacji finansowanie UE wnosi wartość dodaną w porównaniu z finansowaniem udostępnianym na szczeblu krajowym, lokalnym lub regionalnym. Na przykład 66 % respondentów uznało, że finansowanie UE wnosi znaczną wartość dodaną w obszarze „ochrony demokracji i promowania standardów demokratycznych”. Prawie dwie trzecie respondentów wskazało wspieranie sektora audiowizualnego i sektora mediów jako „ważny” cel polityki. Ponadto około 80 % respondentów dostrzega wartość dodaną płynącą z finansowania UE ukierunkowanego na „promowanie różnorodności kulturowej i językowej” oraz „promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego i pamięci o przeszłości Europy”, a 74 % upatruje wartości dodanej w finansowaniu „zapewnienia powszechnego dostępu do kultury i dziedzictwa kulturowego”.

W odpowiedzi na pytanie o ocenę przeszkód uniemożliwiających pełną realizację celów budżetu UE w tych obszarach polityki respondenci zasadniczo z zadowoleniem przyjęli fakt, że Komisja koncentruje się na większej efektywności finansowania, ale nie kosztem „tożsamości” i „zaufania”, zachowania jasności tematycznej i odpowiedzialności zainteresowanych stron.

Wyniki ilościowe pokazują, że najczęściej wymienianymi przeszkodami we wszystkich grupach były obciążenia administracyjne (wskazywane przez 51 % obywateli i 56 % organizacji) oraz złożone przepisy dotyczące spełniania wymogów mające zastosowanie do poszczególnych funduszy (według odpowiedzi udzielonych przez 49 % obywateli i 52 % organizacji). Kwestie te odzwierciedlają obawy związane nie tylko ze złożonością przepisów, ale również z rozdrobnieniem instrumentów i brakiem efektywności w realizacji. Wśród innych barier wskazywano brak elastyczności w realokacji zasobów w odpowiedzi na pojawiające się potrzeby (problem podniesiony przez 45 % obywateli i 50 % organizacji), opóźnienia w realizacji programów i wypłatach środków, a także niewystarczającą komunikację lub przejrzystość co do możliwości finansowania. Jeśli chodzi o przyczyny ograniczonego oddziaływania i mniejszej wiarygodności na poziomie lokalnym, władze publiczne oraz organizacje pozarządowe w szczególności zwracały uwagę na opóźnienia.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Wniosek opiera się na zewnętrznych sprawozdaniach i ocenach.

Wniosek oparto na licznych badaniach i sprawozdaniach, takich jak badania i sprawozdania Parlamentu Europejskiego, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej i Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, które wskazują na poważne, narastające wyzwania wystawiające na próbę prawa podstawowe i wartości w UE, a także odporność naszych instytucji demokratycznych².

W odniesieniu do mediów i sektora audiowizualnego Komisja wykorzystała wnioski ze sprawozdania pt. „Perspektywa europejskiego przemysłu medialnego” z 2023 r.³, które dostarczyło cennych informacji na temat wyzwań strukturalnych stojących przed przemysłem

² W tym PE 2021/2103(INI) w sprawie „kurczącej się przestrzeni działania społeczeństwa obywatelskiego w Europie”; sprawozdanie APP pt. „Ochrona społeczeństwa obywatelskiego — aktualizacja z 2023 r.”; wskaźnik równouprawnienia płci (EIGE) w 2024 r.: zwalczanie przemocy wobec kobiet, przeciwdziałanie nierównemu traktowaniu płci.

³ Druga edycja sprawozdania „Perspektywa europejskiego przemysłu medialnego” ukaże się w lipcu 2025 r.

medialnym i audiowizualnym (włącznie z branżą gier). Przedsiębiorstwa medialne w UE znajdują się pod coraz większą presją, walcząc o uwagę odbiorców i przychody z konkurentami z całego świata. Od czasu pandemii COVID-19 wydatki konsumpcyjne i konsumpcja mediów uległy stagnacji, a platformy cyfrowe gromadzą więcej treści i uzyskują więcej przychodów z reklam niż tradycyjne media. Sektory te zmagają się również z wysokimi kosztami wdrażania technologii, ograniczeniem inwestycji prywatnych i dużą zależnością od technologii spoza UE. Ponadto w sprawozdaniu wykazano ograniczony obieg transgraniczny utworów audiowizualnych w UE, co skutkuje osłabieniem potencjału tej branży. Jednocześnie coraz bardziej zagrożona jest rentowność mediów informacyjnych w związku ze spadkiem przychodów, malejącym stanem zatrudnienia i ograniczeniem zaufania konsumentów.

W dziedzinie kultury i sektora kreatywnego do sformułowania wniosku wykorzystano ustalenia ze spotkań tematycznych, wyniki niezależnych badań, konkluzje Rady⁴, rezolucje Parlamentu Europejskiego⁵, ocenę działania na rzecz znaku dziedzictwa europejskiego⁶ oraz pierwszą śródkresową ocenę działania na rzecz Europejskiej Stolicy Kultury na lata 2020–2033⁷, a także zalecenia wydane przez ekspertów z państw członkowskich w kontekście otwartej metody koordynacji w dziedzinie kultury⁸. W tych różnorodnych źródłach podkreślono utrzymujące się znaczenie komponentu „Kultura” programu „Kreatywna Europa”, wskazując jednocześnie obszary wymagające poprawy, w szczególności w związku z transformacją cyfrową i ekologiczną oraz gwałtownym upowszechnieniem sztucznej inteligencji, warunkami pracy artystów oraz osób zawodowo związanych z kulturą i sektorem kreatywnym, a także kontekstem międzynarodowym.

• Ocena skutków

Niniejszy wniosek poddano ocenie skutków. Służby Komisji przeanalizowały kilka alternatywnych wariantów polityki mogącej stanowić odpowiedź na wyzwania doświadczane

⁴ W szczególności konkluzje Rady z maja 2025 r. w sprawie wspierania młodych artystów i pracowników sektorów kultury i sektorów kreatywnych w rozpoczynaniu kariery zawodowej, konkluzje Rady z listopada 2024 r. w sprawie poprawy i wspierania dostępu do kultury, konkluzje Rady z maja 2024 r. w sprawie wzmocnienia pozycji sektora kultury i sektora kreatywnego poprzez budowanie publiczności oparte na danych oraz konkluzje Rady z maja 2023 r. w sprawie zagrożonych i przesiedlonych artystów.

⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie różnorodności kulturowej i warunków dla twórców na europejskim rynku streamingu muzyki ([2023/2054\(INI\)](#)), rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2024 r. w sprawie wdrażania programu „Kreatywna Europa” na lata 2021–2027 ([2023/2003\(INI\)](#)), rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 listopada 2023 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie unijnych ram dotyczących sytuacji społecznej i zawodowej artystów i pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego ([2023/2051\(INI\)](#)), rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie przyszłości europejskiej branży księgarskiej ([2023/2053\(INI\)](#)), rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie realizacji Nowego europejskiego programu na rzecz kultury i strategii UE w dziedzinie międzynarodowych stosunków kulturalnych ([2022/2047\(INI\)](#)), rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2021 r. w sprawie sytuacji artystów i odbudowy życia kulturalnego w UE ([2020/2261\(INI\)](#)).

⁶ Ocena działania na rzecz znaku dziedzictwa europejskiego za lata 2018–2024 przeprowadzona przez PPMI na zlecenie Komisji Europejskiej (lipiec 2025 r.).

⁷ Pierwsza śródkresowa ocena działania na rzecz Europejskiej Stolicy Kultury na lata 2020–2033 przeprowadzona przez Ecorys i KEA European Affairs na zlecenie Komisji Europejskiej (lipiec 2025 r.).

⁸ W szczególności sprawozdanie grupy roboczej ds. otwartej metody koordynacji złożonej z ekspertów z państw członkowskich z czerwca 2023 r. pt. „Status i warunki pracy artystów oraz osób zawodowo związanych z sektorem kultury i sektorem kreatywnym” oraz sprawozdanie grupy roboczej ds. otwartej metody koordynacji złożonej z ekspertów z państw członkowskich z dnia 4 czerwca 2021 r. pt. „Równość płci w sektorze kultury i sektorze kreatywnym”.

w odnośnych sektorach i określiły wariant, który przynosi najwięcej korzyści zidentyfikowanym obszarom polityki i w największym stopniu przyczynia się do realizacji priorytetów Komisji. Poszczególne warianty wzajemnie się wykluczały. Jeden z nich przewidywał kontynuację obecnych programów „Kreatywna Europa” i CERV jako samodzielnych programów oraz stopniowe wprowadzenie do nich pewnych usprawnień. Drugi wariant polegał na połączeniu programów mających na celu ochronę unijnych wartości, mediów i kultury. Trzeci wariant zakładał połączenie wszystkich polityk objętych obecnie programem CERV, programem „Kreatywna Europa”, a także polityk objętych programem Erasmus+ i Europejskim Korpusem Solidarności w ramach jednego instrumentu.

Na wczesnym etapie rozważano również inne alternatywy, które zostały jednak odrzucone. Jedną z nich było zaprzestanie finansowania UE w dziedzinach obecnie objętych programami CERV i „Kreatywna Europa”, ale rozwiązanie takie odrzucono ze względu na istotność problemów mających wpływ na odnośne sektory, znaczenie nadane polityce realizowanej w tych dziedzinach w wytycznych politycznych oraz ocenę dalszej przydatności i wartości dodanej interwencji UE w zakresie finansowania, dokonaną w oparciu o odpowiednie oceny śródkokresowe. Na wczesnym etapie zrezygnowano również z wybiórczego połączenia programów (np. tylko komponentu medialnego programu „Kreatywna Europa” z programem CERV), ponieważ rozwiązanie takie nie byłoby skutecznie dostosowane do priorytetów politycznych ani nie odpowiadałoby w adekwatny sposób na wyzwania stojące przed odnośnymi sektorami.

Najważniejsze potencjalne skutki trzech wstępnie wybranych wariantów (kontynuacja, pełne połączenie i połączenie w oparciu o określone cele) przeanalizowano z uwzględnieniem różnych aspektów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W stosownych przypadkach przeanalizowano również koszty i korzyści, wpływ na konkurencyjność i MŚP oraz cyfryzację, a także wkład rozpatrywanych wariantów w realizację celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych. Wszystkie trzy warianty polityki oceniono pod kątem ich skuteczności, wydajności, spójności i proporcjonalności przy zastosowaniu społecznej oceny wielokryterialnej.

W ocenie wariantów i ich skutków podkreślono, że połączenie programów w oparciu o cele polityczne (połączenie w oparciu o określone cele) otworzyłoby więcej możliwości w porównaniu z dwoma pozostałymi alternatywami. Rozwiązanie takie umożliwiłoby wzmocnienie koordynacji, ukierunkowane uelastycznienie działań i skuteczniejsze wykorzystanie budżetu UE – bez uszczerbku dla kierunku polityki ani dostępności. Zapewniłoby to optymalną równowagę między uproszczeniem a zachowaniem politycznej istotności. Rozwiązanie takie jest również zgodne z postulatami zainteresowanych stron, które domagają się uproszczenia dostępu do finansowania, elastyczności przy alokacji zasobów i stosowania wspólnych zasad. Zgodnie z wytycznymi politycznymi jest ono zgodne z zasadą „finansowania idącego za polityką” dzięki połączeniu programów mających na celu ochronę kultury, mediów i wartości Unii. Wariant ten będzie opierać się na korzystnych efektach obecnie realizowanych programów i najlepszych praktykach obecnych WRF wynikających z przeprowadzonych ocen, aby zapewnić lepszą odpowiedź na wspólne wyzwania, w tym o charakterze transgranicznym, eliminować luki w finansowaniu na szczeblu państw członkowskich oraz zwiększyć spójność między polityką wewnętrzną i zewnętrzną, a jednocześnie zwiększyć synergii, efektywność i skuteczność oraz ograniczyć obszary pokrywania się działań. Zapewni on należyta widoczność każdego z obszarów polityki objętych połączonym programem, z pełnym poszanowaniem przepisów horyzontalnych określonych w rozporządzeniu (UE, Euratom) [202X/XXX, rozporządzenie w sprawie wykonania] mających zastosowanie do wszystkich programów Unii. Przewidziano w nim również nasilenie działań w zakresie przekrojowych priorytetów i zwiększenie synergii

mających wpływ na sektor społeczny, sektor medialny, sektor kultury i sektor kreatywny (np. umiejętności sektorowe, dostęp do finansowania, wprowadzanie innowacji itp.).

Na podstawie wytycznych dotyczących lepszego stanowienia prawa sprawozdanie z przedmiotowej oceny skutków zostało przedłożone Radzie ds. Kontroli Regulacyjnej w celu dokonania kontroli jakości. Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała opinię na temat oceny skutków w dniu 13 czerwca 2025 r. Rada ds. Kontroli Regulacyjnej przedstawiła szereg uwag i zaleceń dotyczących zakresu, definicji problemu i wykorzystania ocen, zasad i celów interwencji, porównania wariantów i analizy kosztów i korzyści, zarządzania, spójności oraz przyszłego monitorowania i oceny. Ocenę skutków towarzyszącą niniejszemu wnioskowi ustawodawczemu poddano przeglądowi zgodnie z uwagami Rady.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Inicjatywa usprawni zarządzanie programami UE, sprawowanie nad nimi nadzoru oraz ich wdrażanie w celu poprawy efektywności z korzyścią dla wnioskodawców, beneficjentów i instytucji UE. Procedury związane ze składaniem wniosków i prowadzeniem sprawozdawczości zostaną uproszczone i bardziej zharmonizowane poprzez wprowadzenie wspólnych lub dostosowanych przepisów, co ułatwi wnioskodawcom składanie wniosków w odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków dotyczących uzupełniających się celów polityki.

Aby uprościć wdrażanie programów i zmniejszyć obciążenia administracyjne dla beneficjentów, w ramach wkładu mającego postać dotacji z przeznaczeniem na pokrycie wydatków przewidziano standardowe stosowanie uproszczonych metod finansowania (w tym finansowania niepowiązanego z poniesionymi kosztami i kwot ryczałtowych). W dalszym ciągu wsparcie finansowe będzie udzielane osobom trzecim, ponieważ okazało się to skutecznym rozwiązaniem pod względem zwiększenia dostępności unijnego finansowania dla małych organizacji, i w stosownych przypadkach przewidziano możliwość rozszerzenia takiego wsparcia. Ponadto większe wykorzystanie dotacji wieloletnich przyniesie również pozytywne skutki. W celu wyeliminowania przeszkód, jakie napotykają organizacje oddolne i wnioskodawcy składający wnioski po raz pierwszy, przewiduje się wprowadzenie ukierunkowanych środków upraszczających uwzględniających sytuację wnioskodawcy, poprawę komunikacji oraz promowanie możliwości finansowania. Łączenie zasobów, w tym w obszarach takich jak monitorowanie oraz komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna, przyniesie korzyści skali i zwiększy przewidywalność finansowania unijnego wśród beneficjentów, zainteresowanych stron i obywateli UE w szerszym ujęciu.

- **Prawa podstawowe**

Nowy instrument, bazujący na poprzednich programach „Kreatywna Europa” oraz „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości” (CERV) i wcześniej istniejących specjalnych liniach budżetowych, ma na celu promowanie wartości Unii, w tym poszanowania praw podstawowych, równości i demokracji, a także kultury oraz mediów.

Jest on zgodny z wartościami określonymi w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i przyczynia się do ich krzewienia. Cele nowego programu są ściśle związane z propagowaniem praw podstawowych, a zatem są zgodne z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. Niniejszy wniosek przyczyni się w szczególności do propagowania i ochrony praw i zasad zapisanych w art. 8 (ochrona danych osobowych), art. 11 (wolność wypowiedzi, prawo do informacji, wolność i pluralizm mediów), art. 12 (wolność zgromadzania się i stowarzyszania się), art. 13 (wolność sztuki i nauki), art. 15 (wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy), art. 20 i art. 21 (równość i niedyskryminacja), art. 22 (różnorodność kulturowa i językowa), art. 23 (równość kobiet i mężczyzn), art. 24 (prawa dziecka), art. 26 (prawa osób

z niepełnosprawnościami), art. 31 (sprawiedliwe i uczciwe warunki pracy), art. 32 (zakaz pracy dzieci i ochrona osób młodych w miejscu pracy), art. 33 (życie rodzinne i zawodowe), art. 39–46 (prawa obywatelskie) Karty.

4. WPLYW NA BUDŻET

Zob. załącznik.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Inicjatywa będzie monitorowana za pomocą ram wykonania budżetu na lata 2028–2034 określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania], w którym określono również szczegółowe zasady dotyczące przeprowadzania ocen. Ocenę przeprowadza się zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa i w oparciu o wskaźniki istotne z punktu widzenia celów programu.

Część programu będzie realizowana przez agencję wykonawczą pod nadzorem służb Komisji odpowiedzialnych za program.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Ogólnym celem programu jest promowanie różnorodności kulturowej i językowej oraz dziedzictwa kulturowego i językowego, zwiększenie konkurencyjności sektora kultury i sektora kreatywnego, w szczególności sektora mediów i sektora audiowizualnego, ochrona wolności artystycznej i wolności mediów oraz ochrona i promowanie równości, aktywności obywatelskiej, praw i wartości zapisanych w Traktatach i w Karcie, a tym samym zwiększenie demokratycznego uczestnictwa i odporności społecznej w Unii.

W ramach tego celu ogólnego program składa się z trzech odrębnych komponentów:

po pierwsze, z komponentu „Kreatywna Europa – kultura”, który będzie służył realizacji następującego celu szczegółowego:

- a) przyczynianie się do transgranicznej twórczości kulturalnej, współpracy, uczestnictwa i dostępności oraz transgranicznego obiegu różnorodnych dzieł kultury, przy jednoczesnym wzmocnieniu społecznego, gospodarczego i międzynarodowego wymiaru sektora kultury i sektora kreatywnego;

po drugie, z komponentu „MEDIA+”, który będzie służył realizacji następujących celów szczegółowych:

- a) przyczynianie się do różnorodności kulturowej i konkurencyjności sektora audiowizualnego i sektora gier wideo, w szczególności poprzez usprawnienie tworzenia i transgranicznej dystrybucji treści europejskich i zwiększenie dostępności tych treści dla obywateli;
- b) przyczynianie się do stworzenia wolnego, rentownego i zróżnicowanego unijnego ekosystemu informacyjnego, w szczególności poprzez wspieranie wolnego i niezależnego dziennikarstwa i mediów informacyjnych, zwiększanie dostępu obywateli do wiarygodnych informacji i zwalczanie dezinformacji;

po trzecie, z komponentu „Demokracja, obywatele, równość, prawa i wartości” („CERV+”), który będzie służył realizacji następujących celów szczegółowych:

- a) przyczynianie się do ochrony i propagowania praw podstawowych, równości i niedyskryminacji oraz praw obywateli Unii zapisanych w Traktatach, w tym swobodnego przepływu obywateli, a także wzmacniania pozycji społeczeństwa obywatelskiego;
- b) przyczynianie się do zwalczania przemocy ze względu na płeć oraz przemocy wobec dzieci i innych narażonych na nią grup;
- c) przyczynianie się do zwiększenia demokratycznego uczestnictwa i utrzymania praworządności.

Aby maksymalnie zwiększyć oddziaływanie i wzmocnić efekt synergii między poszczególnymi komponentami, program wspiera działania przekrojowe i horyzontalne przyczyniające się do osiągnięcia celu ogólnego, w szczególności poprzez rozwijanie synergii między sferami kultury, mediów i społeczeństwa obywatelskiego oraz promowanie międzysektorowej współpracy i innowacji.

Skuteczność programu wymaga uwzględnienia specyfiki poszczególnych obszarów polityki, ich różnych grup docelowych i ich szczególnych potrzeb poprzez zastosowanie ukierunkowanego podejścia.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**ustanawiające program „AgoraEU” na lata 2028–2034 oraz uchylające rozporządzenia (UE) 2021/692 i (UE) 2021/818**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 19 ust. 2, art. 21 ust. 2, art. 24, art. 167 ust. 5, art. 168 ust. 5 i art. 173 ust. 3,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹⁰,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, które są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz równości kobiet i mężczyzn („wartości Unii”). Wartości Unii znajdują odzwierciedlenie w prawach, wolnościach i zasadach określonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”). Art. 3 TUE zobowiązuje również Unię do propagowania ochrony praw dziecka. Art. 10 TUE stanowi ponadto, że podstawą funkcjonowania Unii jest demokracja przedstawicielska, obywatele są bezpośrednio reprezentowani na poziomie Unii w Parlamencie Europejskim oraz mają prawo uczestniczyć w życiu demokratycznym Unii. Art. 20 ustanawia obywatelstwo Unii i określa niektóre ważne prawa, z których korzystają obywatele Unii.
- (2) Kultura i media oraz propagowanie i poszanowanie wartości Unii to kluczowe elementy wolnej, sprawiedliwej, zróżnicowanej i spójnej Unii sprzyjającej włączeniu społecznemu. Uczestnictwo i zaangażowanie obywateli, z należyтым poszanowaniem wartości Unii, leżą u podstaw życia demokratycznego Unii, a media odgrywają zasadniczą rolę w kształtowaniu opinii publicznej i swobodnej debaty. Utwory audiowizualne i wszelkie inne formy ekspresji kulturalnej i twórczej, w tym dziedzictwo kulturowe, mają zasadnicze znaczenie dla różnorodności Europy oraz budowania odporności społecznej i wzajemnego zrozumienia pomiędzy europejskimi obywatelami i społecznościami.

⁹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

¹⁰ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

- (3) Program „AgoraEU” („program”) w znacznym stopniu przyczyni się do osiągnięcia i urzeczywistnienia tych celów, praw i wartości.
- (4) Program powinien zastąpić program „Kreatywna Europa” ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818¹¹ oraz program „Obywatele, równość, prawa i wartości” ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/692¹². Powinien on usprawnić różne działania w zakresie finansowania mające na celu wspieranie wolności i pluralizmu mediów, walczyć z dezinformacją i wspierać przekazywanie informacji na temat spraw dotyczących Unii. Wolne i pluralistyczne media oraz społeczeństwo obywatelskie należą do najważniejszych strażników systemów demokratycznych Unii, ponieważ odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu odporności demokratycznej, dlatego należy objąć je wsparciem. Program powinien również wspierać sektor kultury, sektor kreatywny i sektor mediów, wykorzystać siłę kultury i różnorodności kulturowej, poprawić przestrzeń informacyjną oraz wspomóc wysiłki Unii na rzecz wzmocnienia równego i demokratycznego społeczeństwa opartego na prawach i sprzyjającego włączeniu społecznemu. Niniejsze rozporządzenie określa orientacyjną pulę środków finansowych przeznaczonych na program „AgoraEU”¹³. Do celów niniejszego rozporządzenia ceny bieżące oblicza się poprzez zastosowanie stałego deflatora w wysokości 2 %.
- (5) Aby program był skuteczny, powinien uwzględniać specyficzny charakter i specyficzne problemy poszczególnych obszarów polityki i sektorów, ich różnych grup docelowych i konkretnych potrzeb dzięki zastosowaniu ukierunkowanego podejścia.
- (6) W szybko zmieniających się realiach gospodarczych, społecznych i geopolitycznych ostatnie doświadczenia pokazały, że potrzebne są bardziej elastyczne wieloletnie ramy finansowe i związane z nimi programy. W związku z tym i zgodnie z celami programu „AgoraEU” finansowanie zostanie określone z należyтым uwzględnieniem zmieniających się potrzeb politycznych i priorytetów Unii określonych w odpowiednich dokumentach opublikowanych przez Komisję, w konkluzjach Rady i rezolucjach Parlamentu Europejskiego, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej przewidywalności na potrzeby realizacji.
- (7) Sektor kultury i sektor kreatywny, w tym sztuki widowiskowe (takie jak teatr i taniec), literatura i działalność wydawnictw książkowych, muzyka, sztuki wizualne, materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, architektura, archiwa, biblioteki i muzea, rzemiosło i projektowanie (w tym projektowanie mody), służą jako „dobro publiczne”, ponieważ odpowiadają za nadawanie znaczeń i odzwierciedlają wartości Unii. Są one również wielkim atutem Unii i jej regionów, trwale przyciągającym turystów i prezentującym wizerunek dynamicznego kontynentu na arenie międzynarodowej.

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program Kreatywna Europa (2021–2027) i uchylające rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj>).

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/692 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Obywatele, równość, prawa i wartości” oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013 i rozporządzenie Rady (UE) nr 390/2014 (Dz.U. L 156 z 5.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>).

¹³ W stosownych przypadkach wsparcie udzielane w ramach programu przyspiesza lub pobudza dokonywanie inwestycji dzięki eliminowaniu niedoskonałości rynku lub przypadków niewystarczającego poziomu inwestycji w proporcjonalny sposób, unikając zjawisk powielania lub wypierania finansowania oraz zachęcając do finansowania ze środków prywatnych, a zarazem wnosi unijną wartość dodaną.

Program powinien uwzględniać zarówno wartość wewnętrzną i artystyczną tych sektorów, jak i ich wkład społeczny i gospodarczy w wymiarze zewnętrznym, w tym w spójność społeczną i terytorialną, dobrostan i zdrowie, wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy, konkurencyjność, kreatywność i innowacje.

- (8) Sektor kultury i sektor kreatywny w Unii są jednak rozdrobione wzdłuż linii wyznaczonych przez granice narodowe i różnice językowe. Stoją one również w obliczu wielu wyzwań, takich jak ataki na swobodę ekspresji artystycznej, niepewne warunki pracy, cyfrowa transformacja wraz z upowszechnieniem sztucznej inteligencji oraz potrzeba przystosowania się do zmiany klimatu. Program powinien pomóc tym sektorom w reagowaniu na takie wyzwania, przyczynić się do uwolnienia ich pełnego potencjału i umożliwić odważne planowanie przyszłości, przy jednoczesnym zapewnieniu jak najszerzego uczestnictwa, w tym ze strony podmiotów lokalnych i regionalnych, za pośrednictwem różnych kanałów i formatów.
- (9) Europejskie dziedzictwo kulturowe jest wspólną, bezcenną spuścizną, która mierzy się z zagrożeniami w postaci ograniczeń budżetowych, klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka, zmiany klimatu i konfliktów regionalnych. Spuściznę taką należy chronić i zachować, zwiększając jej dostępność i sprzyjając kształtowaniu europejskiej tożsamości zbiorowej. Ponadto dzięki ochronie zasobów cyfrowych przyszłe pokolenia będą mogły uczyć się na podstawie swojego dziedzictwa kulturowego, doceniać je i czerpać z niego inspirację.
- (10) Program powinien również objąć wsparciem finansowym znak dziedzictwa europejskiego i działania związane z „Europejskimi Stolicami Kultury”, które celebryją i chronią bogatą różnorodność kulturową i dziedzictwo kulturowe Europy, łącząc je ze szczeblem lokalnym i wnosząc wkład w strategię rozwoju oparte na kulturze.
- (11) Europejskie sektory mediów zajmują wyjątkową pozycję w naszych demokracjach, kulturze i gospodarkach. Obejmują one między innymi treści takie jak filmy, seriale, gry wideo, wiadomości i informacje, rzeczywistość immersyjna i multimedia, a także usługi, w tym pokazy kinowe, radiowe i telewizyjne usługi nadawcze, publikacje drukowane i internetowe, materiały wideo udostępniane w internecie w celach reklamowych i podcasty. Cyfrowa transformacja, w szczególności upowszechnienie sztucznej inteligencji, przyspieszyła konwergencję mediów, zmieniła zachowania konsumentów i zakłóciła modele biznesowe i modele przychodów, a także zarządzanie własnością intelektualną i jej wykorzystywanie. Unia powinna zatem wspierać rozwój unijnych mediów, sprzyjać innowacjom i zwiększać dostęp do finansowania, promować wzajemne inspirowanie się sektora informacyjnego, sektora audiowizualnego i innych sektorów medialnych oraz wspierać współpracę między różnymi rodzajami podmiotów działających w dziedzinie mediów w całej Unii.
- (12) Unijny sektor audiowizualny stoi w obliczu wyzwań wynikających z ograniczonego obiegu transgranicznego, zmieniających się nawyków konsumpcyjnych i dominacji podmiotów spoza Unii. Ze względu na te wyzwania interwencja Unii powinna wspierać zdolność europejskiego sektora audiowizualnego i sektora gier wideo do tworzenia, finansowania, produkcji i rozpowszechniania europejskich utworów na wszystkich platformach, które są dostępne i atrakcyjne dla odbiorców zarówno w Unii, jak i poza jej granicami. Powinna ona wspierać transmedialne dostosowywanie własności intelektualnej do różnych formatów mediów, przyczyniać się do promowania współpracy między państwami członkowskimi o różnych

zdolnościach rynkowych oraz towarzyszyć unijnym ramom regulującym sektor audiowizualny.

- (13) Media informacyjne i dziennikarze w całej Unii znajdują się pod coraz większą presją, w szczególności ze względu na rozwój globalnych platform internetowych, zmieniające się nawyki konsumpcyjne i coraz szersze rozprzestrzenianie się dezinformacji. Wyzwania te mają wpływ na przychody z działalności informacyjnej i rozpowszechnianie informacji, a tym samym osłabiają rentowność mediów informacyjnych i zmniejszają zaufanie publiczne do tych mediów oraz ograniczają dostęp obywateli do różnorodnych, profesjonalnie przygotowywanych europejskich treści dziennikarskich. Unia powinna wspierać rentowny, niezależny i zróżnicowany ekosystem informacyjny, chronić zagrożonych dziennikarzy, promować wolność i pluralizm mediów oraz wzmacniać integralność przestrzeni informacyjnej poprzez promowanie środków i zacieśnianie współpracy w celu zwalczania dezinformacji oraz wspierania umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów, w tym wśród młodych ludzi.
- (14) Demokracje w Unii stoją w obliczu coraz większych wyzwań. Czynniki takie jak dezinformacja, polaryzacja społeczna i nienawiść, które wpływają na procesy wyborcze i inne procesy demokratyczne, potęgują spadek zaufania obywateli do instytucji i procesów demokratycznych. Aby zwiększyć odporność europejskiej demokracji, należy przyjąć podejście uwzględniające całe społeczeństwo.
- (15) Ochrona i propagowanie praw podstawowych przyczyniają się do budowy bardziej demokratycznej Unii. Niedyskryminacja jest jedną z podstawowych zasad Unii, zapisaną w art. 19 TFUE i w art. 21 Karty. Działania na rzecz równego, wolnego od dyskryminacji społeczeństwa przyczyniają się do uwolnienia potencjału jednostek tkwiącego w ich różnorodności oraz do rozwoju kulturalnego, gospodarczego i społecznego. Pomagają również eliminować ważne podstawowe przyczyny przemocy wobec grup szczególnie wrażliwych, która z kolei stanowi bezpośredni atak na równość. W związku z tym program powinien promować działania mające na celu przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji i nietolerancji, a mianowicie dyskryminacji bezpośredniej i pośredniej, z naciskiem na szczególne formy dyskryminacji strukturalnej i intersekcyjnej, aby przyczynić się do realizacji odpowiednich ram polityki Unii. Program powinien wspierać działania ukierunkowane na zapobieganie wszelkim formom ksenofobii i rasizmu, antysemityzmu i nienawiści antymuzułmańskiej, homofobii, bifobii, transfobii, interfobii, nietolerancji i dyskryminacji ze względu na tożsamość płciową, nietolerancji wobec osób należących do mniejszości, w tym Romów, a także nawoływania do nienawiści, jak również na zwalczanie tych zjawisk. Dzięki programowi Unia powinna również zyskać możliwość wywiązania się ze zobowiązania podjętego jako strona Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych przyjętej w dniu 13 grudnia 2006 r.¹⁴ dotyczącego promowania, ochrony i zapewnienia pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby z niepełnosprawnościami.
- (16) Prawa do prywatności i ochrony danych osobowych, zapisane odpowiednio w art. 7 Karty oraz w art. 16 TFUE i art. 8 Karty, są egzekwowane za pomocą specjalnych aktów – rozporządzenia¹⁵ i dyrektywy¹⁶. Ramy prawne Unii zawierają przepisy

¹⁴ Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35.

¹⁵ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

zapewniające skuteczne egzekwowanie prawa do ochrony danych osobowych. Te instrumenty prawne powierzają krajowym organom nadzorczym odpowiedzialnym za ochronę danych zadanie upowszechniania w społeczeństwie wiedzy o zagrożeniach, przepisach, zabezpieczeniach i prawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych oraz ich zrozumienia przez społeczeństwo. Program powinien przyczyniać się do zwiększania świadomości, prowadzenia badań i podejmowania innych istotnych działań w tej dziedzinie, w tym za pośrednictwem krajowych organów nadzorczych odpowiedzialnych za ochronę danych, zważywszy na znaczenie prawa do ochrony danych osobowych w czasach szybkiego rozwoju technologicznego.

- (17) Program powinien wspierać równouprawnienie płci, która jest prawem podstawowym i jednym z celów Unii. Pomimo wielu osiągnięć nadal utrzymują się poważne wyzwania, które wymagają większego zaangażowania Unii. Obejmuje to działania na rzecz wolności od przemocy ze względu na płeć, zapewnienia najwyższych standardów zdrowia, w tym w szczególności w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, równości wynagrodzeń i wzmocnienia pozycji ekonomicznej, równowagi między życiem zawodowym a prywatnym oraz opieki, równego traktowania w zakresie zatrudnienia, możliwości rozwoju kariery i warunków pracy, wysokiej jakości edukacji sprzyjającej włączeniu, udziału w życiu politycznym i równej reprezentacji oraz mechanizmów instytucjonalnych służących realizacji praw kobiet, a także aktywne zwalczanie stereotypów płci i zwalczanie dyskryminacji interseksjonalnej.
- (18) Przemoc ze względu na płeć i przemoc wobec kobiet, dzieci, młodzieży i innych narażonych na nią grup, takich jak osoby LGBTIQ i osoby z niepełnosprawnościami, stanowią poważne naruszenie praw podstawowych, jednak zjawiska te nadal utrzymują się w całej Unii, we wszystkich kontekstach społecznych i gospodarczych. Przemoc wobec kobiet i osób należących do innych narażonych na nią grup stanowi pogwałcenie praw człowieka i bezpośredni atak na równość. W związku z tym zapobieganie i eliminowanie takiej przemocy jest nieodzowne ze społecznego punktu widzenia i przyczynia się do zwalczania wspomnianej dyskryminacji, a także do przeciwdziałania skutkom przemocy, w tym skutkom dla zdrowia. Zagwarantowanie społeczeństwa wolnego od dyskryminacji pomoże zarazem wyeliminować podstawowe przyczyny przemocy wobec grup szczególnie wrażliwych, ponieważ oba te zjawiska są ze sobą nierozdzielnie powiązane. W związku z tym program powinien kontynuować długotrwałe wysiłki Unii na rzecz zapobiegania przemocy, reagowania na przemoc i jej zwalczania na wszystkich szczeblach, a także na rzecz ochrony i wspierania wszystkich bezpośrednich i pośrednich ofiar przemocy oraz osób, które doświadczyły przemocy, wykorzystując w tym celu zdobycze pięciu kolejnych generacji programu Daphne oraz komponentu Daphne¹⁷. Program powinien przyczynić się do osiągnięcia celów Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet przyjętej w Stambule w dniu 11 maja 2011 r. oraz wdrożenia zalecenia Komisji w sprawie rozwoju i wzmocnienia zintegrowanych systemów ochrony dziecka w najlepszym interesie dziecka¹⁸, które przewiduje

¹⁶ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89.

¹⁷ Trzy kolejne generacje programu Daphne ([Dz.U. L 34 z 9.2.2000, s. 1](#); [Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 1](#); [Dz.U. L 173 z 3.7.2007, s. 19](#)) oraz wyniki komponentu Daphne programu „Prawa, równość i obywatelstwo” ([Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 62](#)) i programu CERV ([Dz.U. L 156 z 5.5.2021, s. 1](#)).

¹⁸ C(2024) 2680 final ([Dz.U. L, 2024/1238, 14.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj>](#)).

ochronę dzieci przed wszelkimi formami przemocy, a także powinien wnieść wkład w sposób, który umożliwi Unii wypełnienie zobowiązania podjętego jako strona Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, która chroni osoby z niepełnosprawnościami przed wszelkimi formami wykorzystywania, przemocy i nadużyć.

- (19) Zgodnie z unijnym dorobkiem prawnym w zakresie równego traktowania państwa członkowskie powołały niezależne organy ds. wspierania równego traktowania („organy ds. równości”), które odgrywają kluczową rolę w promowaniu równości i zapewnianiu skutecznego stosowania prawodawstwa dotyczącego równego traktowania. W celu kontynuacji tych wysiłków program powinien wspierać europejską sieć organów ds. równości (Equinet) składającą się z krajowych organów ds. równości, jak przewidziano w dyrektywie Rady (UE) 2024/1499¹⁹ i dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1500²⁰, ponieważ Equinet jest jedynym podmiotem gwarantującym koordynację działań między organami ds. równości. Ma to kluczowe znaczenie dla skutecznego wdrożenia unijnego prawa dotyczącego przeciwdziałania dyskryminacji w państwach członkowskich.
- (20) Wszyscy obywatele Unii, z których wielu regularnie lub przynajmniej okazjonalnie podróżuje do innego państwa członkowskiego lub mieszka, uczy się, pracuje lub działa w wolontariacie w innym państwie członkowskim, powinni mieć poczucie, że mogą korzystać ze swoich praw obywatelskich i je wykonywać, oraz móc liczyć na równy dostęp do przysługujących im praw oraz pełną egzekwowalność i ochronę tych praw bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od tego, w którym państwie Unii akurat przebywają. Obywatele powinni być bardziej świadomi swoich praw wynikających z obywatelstwa Unii, a mianowicie prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Unii, prawa do głosowania podczas pobytu w innym państwie członkowskim, prawa do składania petycji do Parlamentu Europejskiego w dowolnym języku urzędowym, prawa do przedkładania inicjatyw obywatelskich i do składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie wszelkich przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji.
- (21) Zachęcanie obywateli do aktywniejszego udziału w życiu demokratycznym na szczeblu Unii umocni europejskie społeczeństwo obywatelskie i ułatwi rozwój europejskiej tożsamości. Należy zatem wspierać społeczeństwo obywatelskie w propagowaniu i ochronie wartości unijnych, szerzeniu wiedzy na temat tych wartości oraz przyczynianiu się do skutecznego korzystania z praw na mocy prawa Unii. Gdy obywatele Unii uczestniczą w życiu demokratycznym Unii, przyczyniają się do urzeczywistnienia demokracji pośredniej, na której opiera się funkcjonowanie Unii i która stanowi konkretny wyraz wartości demokracji zapisanej w art. 2 TUE.

¹⁹ Dyrektywa Rady (UE) 2024/1499 z dnia 7 maja 2024 r. w sprawie norm dotyczących funkcjonowania organów ds. równości w obszarze równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, równego traktowania osób w dziedzinie zatrudnienia i pracy bez względu na wyznawaną religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, równego traktowania kobiet i mężczyzn w sprawach zabezpieczenia społecznego oraz w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług, oraz w sprawie zmiany dyrektyw 2000/43/WE i 2004/113/WE (Dz.U. L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

²⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1500 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie norm dotyczących organów ds. równości w obszarze równego traktowania i równości szans kobiet i mężczyzn w zakresie zatrudnienia i pracy oraz zmiany dyrektyw 2006/54/WE i 2010/41/UE (Dz.U. L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

- (22) Przybliżenie Unii do jej obywateli oraz zwiększenie ich uczestnictwa w życiu demokratycznym wymaga różnorodnych działań i skoordynowanych wysiłków. Europejskie obywatelstwo i europejską tożsamość należy rozwijać i wspierać poprzez ułatwianie obywatelom zrozumienia procesu kształtowania polityki i propagowanie ich zaangażowania w działania Unii. Działania dotyczące pamięci o przeszłości oraz krytyczna refleksja na temat europejskiej pamięci historycznej są niezbędne, aby uświadomić obywatelom ich wspólną historię oraz położyć fundament pod wspólną przyszłość i wspólne wartości. Ponadto wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i ponadnarodowym w obszarach objętych programem przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie społeczeństwa i w konsekwencji do ich aktywnego udziału w życiu demokratycznym Unii. Jednocześnie wspieranie działań, które propagują wzajemne zrozumienie, dialog międzykulturowy, różnorodność kulturową i językową, włączenie społeczne i poszanowanie innych, sprzyja poczuciu przynależności do Unii i poczuciu wspólnego obywatelstwa w ramach tożsamości europejskiej, w oparciu o wspólne zrozumienie naszych wspólnych europejskich wartości, naszej kultury, historii i dziedzictwa.
- (23) Organizacje społeczeństwa obywatelskiego i inne podmioty działające w przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego, takie jak niezależne organy ds. praw człowieka, organy ds. równości i instytucje rzeczników praw obywatelskich, odgrywają kluczową rolę w przyczynianiu się do wdrażania polityki, zachęcaniu obywateli do uczestnictwa, rozliczaniu instytucji i stymulowaniu pozytywnych zmian. Program powinien pomóc w zapewnieniu wystarczających zasobów i warunków umożliwiających im niezależne, swobodne, bezpieczne i skuteczne działanie. W tym celu finansowanie unijne powinno uzupełniać wysiłki podejmowane na szczeblu krajowym poprzez wspieranie, ochronę, wzmacnianie i budowanie zdolności tych podmiotów, jak podkreślono w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 19 kwietnia 2018 r.²¹ oraz w konkluzjach Rady z dnia 10 marca 2023 r.²² i dnia 7 marca 2025 r.²³ Społeczeństwo obywatelskie odgrywa również ważną rolę w zapewnianiu skutecznego wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937²⁴ poprzez wspieranie kultury otwartości i środowiska przyjaznego dla sygnalistów.
- (24) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej potwierdził, że Unia jest konstrukcją prawną opierającą się na zasadniczym założeniu, zgodnie z którym każde państwo członkowskie dzieli z wszystkimi innymi państwami członkowskimi – i uznaje, że państwa te dzielą z nim – wspólne wartości, na których opiera się Unia i które wskazano w art. 2 TUE²⁵. Założenie to opiera się na szczególnych i zasadniczych cechach prawa Unii, w tym na autonomii, z jakiej korzysta ono w stosunku do prawa państw członkowskich oraz w stosunku do prawa międzynarodowego. Założenie to oznacza i uzasadnia istnienie wzajemnego zaufania między państwami

²¹ 2018/2619(RSP) (Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 117, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2019_390_R_0017).

²² ST-7388/23, konkluzje Rady w sprawie stosowania Karty praw podstawowych UE; rola przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego w ochronie i propagowaniu praw podstawowych w UE.

²³ ST-6878/25, konkluzje Rady w sprawie stosowania Karty praw podstawowych UE: finansowanie w celu propagowania, ochrony i egzekwowania praw podstawowych.

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>).

²⁵ Wynika to bezpośrednio z opinii 2/13, EU:C:2014:2454, pkt 168.

członkowskimi, że wartości te będą uznawane i że zatem prawo Unii, które wprowadza je w życie, będzie przestrzegane. Wynika z tego, że poszanowanie przez państwo członkowskie wartości określonych w art. 2 TUE jest warunkiem korzystania ze wszystkich praw wynikających z zastosowania Traktatów do tego państwa członkowskiego. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej potwierdził zatem, że w dziedzinach wchodzących w zakres kompetencji Unii może ona podjąć działania w celu zapewnienia poszanowania wartości określonych w art. 2 TUE.

- (25) W czasach, gdy społeczeństwa europejskie stoją w obliczu wyzwań wywierających wpływ na demokracje, takich jak nasilenie ekstremizmu i nietolerancji, dezinformacji oraz zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje ze strony wrogich podmiotów, wartości Unii, takie jak poszanowanie praw podstawowych, równość i demokracja, należy nadal aktywnie kultywować, chronić, propagować i egzekwować oraz muszą je podzielać obywatele i narody, aby wartości te pozostały centralnym elementem projektu Unii. Osłabienie ich ochrony w jakimkolwiek państwie członkowskim może mieć szkodliwy wpływ na całą Unię. Kluczowe znaczenie ma zatem, aby program ten przyczyniał się do ochrony wartości Unii, w tym do poszanowania praw podstawowych, równości i demokracji.
- (26) W świetle rosnącego ryzyka związanego z zagrożeniami naturalnymi, klęskami klimatycznymi i ekologicznymi, stanami zagrożenia zdrowia, awariami technologicznymi, zmieniającymi się zagrożeniami dla bezpieczeństwa i innymi zakłóceniami należy zwiększyć zdolności Unii i państw członkowskich do przewidywania kryzysów, przygotowania się na wypadek ich wystąpienia i reagowania na nie. Program powinien zatem wspierać edukację obywateli i ich zaangażowanie w zakresie gotowości na sytuacje kryzysowe, zwiększając tym samym odporność społeczeństwa.
- (27) W związku z tym program powinien również wspierać działania mające na celu ochronę i wzmocnienie demokracji w Unii, wzmocnienie zaufania publicznego do demokracji i instytucji demokratycznych, wzmocnienie gotowości i odporności demokratycznej, wspieranie zaangażowania obywateli, ich uczestnictwa i świadomości wspólnej historii i wspólnych wartości, tym samym wspierając korzystanie przez obywateli z przysługujących im praw, w tym praw wyborczych, przy pełnym poszanowaniu kompetencji państw członkowskich w zakresie organizacji wyborów. Program powinien również przyczyniać się do wspierania – w drodze uczenia się przez całe życie – krytycznego myślenia, aktywności obywatelskiej i demokracji, aby wszyscy obywatele posiadali umiejętności pozwalające im rozpoznawać zagraniczne informacje, przypadki manipulacji i ingerencji oraz dezinformację.
- (28) Program powinien wspierać synergię i komplementarność z programem „Globalny wymiar Europy”, ponieważ przyczyni się on do rozwoju międzynarodowych stosunków kulturalnych Unii oraz do realizacji celów działań zewnętrznych Unii poprzez współpracę w dziedzinie kultury.
- (29) Program powinien również wspierać finansowanie pomocy technicznej i organizacyjnej na rzecz wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788²⁶, sprzyjając tym samym korzystaniu przez obywateli z prawa do

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj>).

pojednávania i popierania europejskich inicjatyw obywatelskich. Wraz z innymi prawami określonymi w art. 24 TFUE prawo to zapewnia obywatelom bezpośredni udział w życiu demokratycznym Unii.

- (30) W celu zapewnienia spójności gwarancja budżetowa i instrumenty finansowe w ramach programu, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działań łączonych, powinny być wdrażane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Instrumentu Europejskiego Funduszu Konkurencyjności (EFK) InvestEU za pośrednictwem umów zawartych w odniesieniu do Instrumentu EFK InvestEU.
- (31) W przypadku gdy wsparcie Unii w ramach programu ma być udzielone w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, wsparcie to powinno być udzielone wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Instrumentu EFK InvestEU.
- (32) Komisja powinna mieć możliwość podzielenia zobowiązań budżetowych na transze roczne. W takim wypadku Komisja powinna dokonywać alokacji poszczególnych transz rocznych podczas realizacji programu, uwzględniając postęp działań otrzymujących pomoc finansową, ich przewidywane potrzeby oraz dostępność zasobów budżetowych.
- (33) Do niniejszego programu stosuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady²⁷ (UE, Euratom) 2024/2509. W rozporządzeniu tym określono zasady ustanawiania i wdrażania budżetu ogólnego Unii, w tym zasady odnoszące się do dotacji, nagród, darowizn o charakterze niefinansowym, zamówień, wdrażania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (34) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013²⁸, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95²⁹, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2185/96³⁰ oraz rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939³¹ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych,

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²⁹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

³⁰ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

³¹ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyc Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy doszło do nadużycia finansowego, korupcji lub jakiegokolwiek innego nielegalnego działania, naruszającego interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe oraz inne nielegalne działania, naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371³². Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, są zobowiązane w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF-owi, EPPO i Trybunałowi Obrachunkowemu niezbędne prawa i dostęp, a także zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonywaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (35) Program ma być realizowany zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania], które ustanawia przepisy dotyczące monitorowania wydatków i ram wykonania budżetu, w tym przepisy zapewniające jednolite stosowanie zasady „nie czyn poważnych szkód” i zasady równości płci, o których mowa odpowiednio w art. 33 ust. 2 lit. d) i f) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, przepisy dotyczące monitorowania i sprawozdawczości w zakresie wykonania programów i działań Unii, przepisy dotyczące utworzenia unijnego portalu finansowego, przepisy dotyczące oceny programów, a także inne przepisy horyzontalne mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych, takie jak przepisy dotyczące informacji, komunikacji i widoczności, z uwzględnieniem zakresu i charakteru działań i priorytetów.
- (36) Program powinien również wspierać rolę biur programu, które mogą ustanawiać państwa członkowskie i które powinny zapewniać wnioskodawcom wytyczne i pomoc w zakresie możliwości finansowania i współpracy transgranicznej, przyczyniając się do eksponowania i rozpowszechniania informacji na temat programu zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania]. Biura programu powinny wykonywać swoje funkcje niezależnie i bez ingerencji władz publicznych w swoje procesy decyzyjne i nie powinny ponosić żadnej odpowiedzialności za zarządzanie programem³³.

³² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

³³ Aby promować program na szczeblu krajowym, udzielać stosownych informacji na temat różnych rodzajów wsparcia finansowego w ramach polityki Unii oraz pomagać podmiotom w składaniu wniosków o wsparcie z programu, program wspiera ustanawianie biur w państwach uczestniczących. Biura realizują swoje działania mające na celu zwiększenie zasięgu, większe eksponowanie i szersze rozpowszechnianie wyników programu zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 202X/XXXX ustanawiającym zasady monitorowania wydatków i ramy wykonania budżetu, w tym przepisy mające zastosowanie do wszystkich programów unijnych dotyczące obowiązków w zakresie informacji, komunikacji i widoczności, w tym w szczególności obowiązków beneficjentów i partnerów wykonawczych.

- (37) Zgodnie z art. 85 ust. 1 decyzji Rady (UE) 2021/1764³⁴ osoby fizyczne i organy z krajów i terytoriów zamorskich (KTZ) kwalifikują się do objęcia finansowaniem pod warunkiem przestrzegania zasad i celów danego programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany KTZ jest powiązany.
- (38) Udział państw trzecich w realizacji celu szczegółowego „Sektor audiowizualny” wymaga pewnego poziomu wzajemności i dostosowania regulacyjnego. Z tego powodu przy zawieraniu układów o stowarzyszeniu należy wziąć pod uwagę sytuację rynków audiowizualnych w tych państwach, stopień zbliżenia ich ram prawnych do dorobku prawnego Unii w zakresie mediów audiowizualnych, w szczególności do dyrektywy 2010/13/UE, a także kwestię dostępu do ich systemów wsparcia. Ma to szczególne znaczenie w przypadku innych państw europejskich, których utwory audiowizualne czerpią korzyści z przepisów dyrektywy 2010/13/UE w sprawie promowania utworów europejskich, w szczególności z systemu kwot. W konkretnym przypadku krajów przystępujących, krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów wymóg dostosowania ich przepisów krajowych do dyrektywy 2010/13/UE został już uwzględniony w rozporządzeniu (UE) 2021/818 ustanawiającym program „Kreatywna Europa”. Warunek ten stanowi skuteczną zachętę do przyspieszenia prac nad ogólnym dostosowaniem przepisów do dorobku prawnego UE w perspektywie przystąpienia.
- (39) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na transnarodowy charakter wyzwań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (40) Niniejsze rozporządzenie ustanawia program na lata 2028–2034, który stanowi spuściznę programów ustanowionych rozporządzeniami (UE) 2021/692 i (UE) 2021/818 na lata 2021–2027. Należy zatem uchylić rozporządzenia (UE) 2021/692 i (UE) 2021/818,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program AgoraEU („program”) oraz określa cele programu, jego budżet na lata 2028–2034, formy finansowania unijnego oraz zasady przyznawania takiego finansowania.

³⁴ Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następującą definicję:

„procedura wyboru” oznacza procedurę wyboru zdefiniowaną w art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, a także procedury powierzania wykonania i udzielania wsparcia za pośrednictwem instrumentów finansowych, procedury udzielania gwarancji budżetowej lub udzielania wsparcia w ramach gwarancji budżetowej.

Artykuł 3

Cele programu

1. Ogólnymi celami programu są promowanie różnorodności kulturowej i językowej oraz dziedzictwa kulturowego i językowego, zwiększenie konkurencyjności sektora kultury i sektora kreatywnego, w szczególności sektora mediów i sektora audiowizualnego, ochrona wolności artystycznej i wolności mediów oraz ochrona i promowanie równości, aktywności obywatelskiej, praw i wartości zapisanych w Traktatach i w Karcie, a tym samym zwiększenie demokratycznego uczestnictwa i odporności społeczeństwa.
2. W ramach celów ogólnych określonych w ust. 1 program obejmuje następujące komponenty służące realizacji następujących celów szczegółowych:
 - a) komponent „Kreatywna Europa – kultura” mający następujące cele:
 - i. przyczynianie się do transgranicznej twórczości kulturalnej i współpracy, transgranicznego uczestnictwa i dostępności oraz transgranicznego obiegu różnorodnych dzieł kultury, przy jednoczesnym wzmocnieniu społecznego, gospodarczego i międzynarodowego wymiaru sektora kultury i sektora kreatywnego („kultura”);
 - b) komponent „MEDIA+” mający następujące cele:
 - i. przyczynianie się do różnorodności kulturowej i konkurencyjności sektora audiowizualnego i sektora gier wideo, w szczególności poprzez usprawnienie tworzenia i transgranicznej dystrybucji treści europejskich i zwiększenie dostępności tych treści dla obywateli („sektor audiowizualny”);
 - ii. przyczynianie się do stworzenia wolnego, rentownego i zróżnicowanego unijnego ekosystemu informacyjnego, w szczególności poprzez wspieranie wolnego i niezależnego dziennikarstwa i mediów informacyjnych, zwiększanie dostępu obywateli do wiarygodnych informacji i zwalczanie dezinformacji („informacje”);

- c) komponent „Demokracja, obywatele, równość, prawa i wartości” („CERV+”) mający następujące cele:
- i. przyczynianie się do ochrony i propagowania praw podstawowych, równości i niedyskryminacji oraz praw obywateli Unii zapisanych w Traktatach, w tym swobodnego przepływu obywateli, a także wzmacniania pozycji społeczeństwa obywatelskiego („prawa, równość, obywatele i społeczeństwo obywatelskie”);
 - ii. przyczynianie się do zwalczania przemocy ze względu na płeć oraz przemocy wobec dzieci i innych narażonych na nią grup („Daphne”);
 - iii. przyczynianie się do zwiększenia demokratycznego uczestnictwa i utrzymania praworządności („demokratyczne uczestnictwo i praworządność”).
3. Aby maksymalnie zwiększyć oddziaływanie i wzmocnić efekt synergii między poszczególnymi komponentami, o których mowa w ust. 2, program wspiera działania przekrojowe i horyzontalne przyczyniające się do osiągnięcia celu ogólnego, o którym mowa w ust. 1, w szczególności poprzez rozwijanie synergii między sferami kultury, mediów i społeczeństwa obywatelskiego oraz promowanie międzysektorowej współpracy i międzysektorowych innowacji.

Rozdział II

Komponent „Kreatywna Europa – kultura”

Artykuł 4

Kultura

W ramach komponentu „Kreatywna Europa – kultura” realizacja celu szczegółowego „Kultura”, który obejmuje sektor kultury i sektor kreatywny, koncentruje się na:

- a) wspieraniu transgranicznej pracy twórczej, współpracy i wymiany w różnych formatach, w tym poprzez mobilność artystów i osób zawodowo związanych z kulturą i sektorem kreatywnym, rezydencje artystyczne, a także partnerstwa między organizacjami o dowolnej wielkości;
- b) poprawie powszechnego dostępu do kultury i dziedzictwa kulturowego oraz uczestnictwa w ich ramach, w szczególności dla młodych ludzi, a także wzmocnieniu odporności i spójności społecznej, w szczególności sprawiedliwości międzypokoleniowej, równości i różnorodności, poprzez zaangażowanie w kulturę;
- c) wspieraniu obiegu, dystrybucji, promocji i widoczności różnorodnych europejskich treści kulturowych za pośrednictwem różnych kanałów w całej Unii i na arenie międzynarodowej, w tym za pośrednictwem europejskich platform dla nowych artystów, w drodze wspierania podmiotów dążących do szkolenia i promowania młodych artystów, za

- pomocą nagród promujących talenty artystyczne i doskonałość artystyczną, tournée, festiwali i tłumaczeń;
- d) wzmocnieniu zdolności i umiejętności w sektorze kultury i sektorze kreatywnym w celu stymulowania innowacji i konkurencyjności oraz umożliwienia radzenia sobie z transformacją ekologiczną i cyfrową, w tym poprzez wspieranie sieci organizacji kulturalnych i kreatywnych, szkolenia i partnerskie uczenie się;
 - e) promowaniu rozwoju polityki kulturalnej poprzez współpracę i wymianę dobrych praktyk na poziomie Unii oraz poprawę bazy dowodowej poprzez intensyfikację gromadzenia danych, analizy oraz działania pilotażowe;
 - f) pogłębianiu międzynarodowych stosunków kulturalnych Unii i przyczynianiu się do realizacji celów działań zewnętrznych Unii poprzez współpracę kulturalną;
 - g) wspieraniu wdrażania decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE³⁵ i nr 1194/2011/UE³⁶.

Realizacja celu szczegółowego „Kultura” odbywa się z pełnym poszanowaniem wolności artystycznej i różnorodności form wyrazu kulturowego oraz przyczynia się do poprawy warunków pracy artystów oraz osób zawodowo związanych z kulturą i sektorem kreatywnym.

Rozdział III

Komponent „MEDIA+”

Artykuł 5

Sektor audiowizualny

W ramach komponentu MEDIA+ realizacja celu szczegółowego „Sektor audiowizualny” koncentruje się na:

- a) wspieraniu tworzenia europejskich utworów audiowizualnych w różnych formatach i należących do różnych gatunków, mogących trafić do różnych odbiorców z wielu różnych krajów;
- b) wspieraniu obiegu, dystrybucji, promocji i eksponowania europejskich utworów audiowizualnych w wymiarze transgranicznym na wszystkich nośnikach w całej Unii i na świecie, w tym poprzez skoordynowane

³⁵ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiająca działanie Unii na rzecz Europejskich Stolic Kultury na lata 2020–2033 i uchylająca decyzję nr 1622/2006/WE (Dz.U. L 132 z 3.5.2014, s. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

³⁶ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1194/2011/UE z dnia 16 listopada 2011 r. ustanawiająca działanie Unii Europejskiej na rzecz Znaków Dziedzictwa Europejskiego (Dz.U. L 303 z 22.11.2011, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1194/oj>).

strategie dystrybucji i narzędzia promocyjne oraz skoordynowany marketing;

- c) budowaniu baz odbiorców europejskich utworów audiowizualnych, w tym za pośrednictwem sieci europejskich kin, festiwali i kampanii informacyjnych, skierowanych w szczególności do młodych Europejczyków i społeczności, w których dostęp do takich utworów jest utrudniony;
- d) wspieraniu opracowywania i prototypowania europejskich gier wideo i treści immersyjnych, w tym poprzez badania rynku, promocję i wyszukiwalność, strategie zorientowane na odbiorców, a także dystrybucję takich gier i treści na wszystkich platformach;
- e) wspieraniu rozwoju talentów, wspieraniu dostępu do finansowania, wymiany biznesowej i tworzenia sieci kontaktów między przedsiębiorstwami, wdrażaniu innowacyjnych narzędzi, modeli biznesowych oraz strategii krzyżowego wykorzystywania własności intelektualnej przez różne media, w szczególności w odpowiedzi na zmiany na szczeblu kreatywnym, na poziomie rynku oraz technologii;
- f) wspieraniu dialogu politycznego, wymiany najlepszych praktyk, gromadzenia i analizy danych, w tym poprzez uiszczanie składki z tytułu członkostwa Unii w Europejskim Obserwatorium Audiowizualnym;
- g) przyczynianiu się do wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE³⁷.

Realizacja celu szczegółowego „Sektor audiowizualny” odbywa się z pełnym poszanowaniem wolności artystycznej i z zapewnieniem współpracy między podmiotami z państw członkowskich o różnych zdolnościach audiowizualnych.

Artykuł 6

Informacje

W ramach komponentu MEDIA+ realizacja celu szczegółowego „Informacje” koncentruje się na:

- a) ochronie mediów informacyjnych i dziennikarzy, zwłaszcza w obliczu zagrożeń, monitorowaniu i ocenie zagrożeń dla wolności i pluralizmu mediów na rynku wewnętrznym i przeciwdziałaniu takim zagrożeniom oraz promowaniu standardów dziennikarskich i redakcyjnych;
- b) zwiększeniu produkcji, dystrybucji i konsumpcji profesjonalnych treści dziennikarskich, w tym relacji na temat spraw dotyczących Unii, oraz

³⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>).

wspierciu dziennikarstwa śledczego, lokalnych wiadomości i mediów publicznych;

- c) wspieraniu cyfrowej transformacji organizacji informacyjnych, stosowania innowacyjnych praktyk, nowych modeli produkcji i dystrybucji oraz modeli biznesowych, ułatwianiu dostępu do finansowania i zachęcaniu do działalności transgranicznej oraz przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji pracowników mediów informacyjnych;
- d) zacieśnianiu współpracy i promowaniu środków mających na celu monitorowanie i ochronę internetowej przestrzeni informacyjnej, w tym wykrywanie i zwalczanie dezinformacji oraz zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje, przyczyniając się tym samym do zwiększenia odporności w całej Unii;
- e) promowaniu umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów w celu umożliwienia obywatelom, w tym młodym ludziom, korzystania z ekosystemu informacyjnego i rozwijania jego krytycznego zrozumienia;
- f) wzmocnieniu dialogu politycznego, gromadzeniu i analizie danych oraz opracowywaniu wspólnych standardów, w tym poprzez wspieranie prac Europejskiej Rady ds. Usług Medialnych.

Realizacja celu szczegółowego „Informacje” odbywa się z pełnym poszanowaniem niezależności redakcyjnej mediów i standardów zawodowych.

Rozdział IV

Komponent CERV+

Artykuł 7

Prawa, równość, obywatele i społeczeństwo obywatelskie

W ramach komponentu CERV+ realizacja celu szczegółowego „Prawa, równość, obywatele i społeczeństwo obywatelskie” koncentruje się na:

- a) promowaniu równości oraz zapobieganiu dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz zwalczaniu takiej dyskryminacji, a także zapobieganiu wszelkim formom rasizmu i nietolerancji i zwalczaniu tych zjawisk;
- b) promowaniu równouprawnienia płci, uwzględniania aspektu płci i wzmocnienia pozycji kobiet oraz ochronie i propagowaniu pełnego korzystania przez kobiety z przysługujących im praw;

- c) promowaniu dostępności oraz ochronie i propagowaniu praw osób z niepełnosprawnościami, wspieraniu wdrażania przez UE Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych;
- d) ochronie i propagowaniu praw dziecka;
- e) ochronie i propagowaniu wolności wypowiedzi, prawa do prywatności, ochrony danych osobowych, a także praw w otoczeniu cyfrowym;
- f) pielęgnowaniu dynamicznej przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka i innych odpowiednich podmiotów, które działają na wszystkich szczeblach w zakresie ochrony i promowania praw zapisanych w Traktacie oraz szerzenia wiedzy na ich temat wśród obywateli, promowania odporności demokratycznej UE, niedyskryminacji i równości, a także, w szerszym ujęciu, wartości Unii, takich jak poszanowanie praw podstawowych, praworządność, demokracja, oraz w zakresie ochrony i propagowania poszanowania Karty, a także zapewnianie tym podmiotom wsparcia finansowego.

Artykuł 8

Daphne

W ramach komponentu CERV+ realizacja celu szczegółowego „Daphne” koncentruje się na:

- a) zapobieganiu wszelkim formom przemocy ze względu na płeć wobec kobiet i dziewcząt, przemocy domowej oraz przemocy wobec dzieci, młodzieży i osób starszych, osób LGBTIQ, osób z niepełnosprawnościami i innych grup ryzyka, reagowanie na te formy przemocy i zwalczanie ich na wszystkich szczeblach;
- b) ochronie i wspieraniu wszystkich bezpośrednich i pośrednich ofiar przemocy oraz osób, które doświadczyły przemocy, o której mowa w lit. a);
- c) wspieraniu realizacji w Unii celów Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Artykuł 9

Demokratyczne uczestnictwo i praworządność

W ramach komponentu CERV+ realizacja celu szczegółowego programu „Demokratyczne uczestnictwo i praworządność” koncentruje się na:

- a) ochronie i propagowaniu praw wynikających z obywatelstwa Unii, a także uczestnictwa i zaangażowania obywateli w życie demokratyczne i obywatelskie Unii oraz wspieraniu otwartych, odpornych, opartych na prawach i równych społeczeństw opartych na praworządności;
- b) wspieraniu wolnych, sprawiedliwych, odpornych, dostępnych i sprzyjających włączeniu społecznemu procesów wyborczych i demokratycznych;
- c) promowaniu świadomości obywatelskiej i lepszego zrozumienia Unii, jej wspólnej historii, pamięci i różnorodności w celu wspierania wzajemnego zrozumienia i tolerancji.

Rozdział V

Przekrojowe i horyzontalne priorytety i działania

Artykuł 10

W ramach celów ogólnych określonych w art. 3 program wspiera następujące przekrojowe i horyzontalne priorytety i działania:

- a) współpraca międzysektorowa i innowacje w dziedzinie kultury, mediów i społeczeństwa obywatelskiego oraz ochrona integralności dyskursu publicznego, a tym samym wzmocnienie odporności demokratycznej, gotowości społecznej oraz zaangażowania kulturalnego i obywatelskiego;
- b) odpowiedzialne wykorzystywanie innowacyjnych narzędzi i technologii w zakresie treści, w szczególności sztucznej inteligencji, a także rozwój umiejętności i budowanie zdolności z zastosowaniem podejść międzysektorowych;
- c) działania na rzecz opracowywania, wdrażania i monitorowania odpowiednich przepisów i polityki Unii w dziedzinie kultury, mediów i społeczeństwa obywatelskiego, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez współpracę między organami krajowymi i zainteresowanymi stronami;
- d) zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania] – promowanie programu i możliwości finansowania oferowanych w jego ramach, w tym za pośrednictwem biur programu, a tym samym zwiększenie zasięgu, większe wyeksponowanie i szersze rozpowszechnianie wyników programu.

Finansowanie przekrojowych i horyzontalnych priorytetów i działań zależy od ich charakteru i zakresu.

Rozdział VI

Przepisy finansowe

Artykuł 11

Budżet

1. Orientacyjną pulę środków finansowych na wykonanie programu na lata 2028–2034 określa się na poziomie 8 582 000 000 EUR w cenach bieżących.
2. Zobowiązania budżetowe na działania wykraczająca poza jeden rok finansowy można rozbić na kilka lat w rocznych ratach.
3. Środki finansowe można wprowadzać do budżetu Unii poza 2034 r., aby pokryć niezbędne wydatki oraz aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zakończyły się z końcem programu.
4. Pulę środków finansowych, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz kwoty dodatkowych środków, o których mowa w art. 12, można wykorzystać także na pomoc techniczną i administracyjną na wykonanie programu, np. na działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrolę, audyt i ewaluację, na instytucjonalne

systemy i platformy informatyczne, na działania informacyjne i komunikacyjne, w tym komunikację instytucjonalną o priorytetach politycznych Unii, oraz na wszelką inną pomoc techniczną i administracyjną lub wydatki związane z personelem, poniesione przez Komisję na zarządzanie programem.

Artykuł 12

Dodatkowe zasoby

1. Państwa członkowskie, instytucje, organy i agencje Unii, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe lub inne osoby trzecie mogą wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz programu. Dodatkowe wkłady finansowe uważa się za zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel w rozumieniu art. 21 ust. 2 lit. a), d) lub e) lub art. 21 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
2. Zasoby przydzielone państwu członkowskiemu w ramach zarządzania dzielonego można – na prośbę tego państwa – udostępnić na rzecz programu. Komisja wykorzystuje te zasoby bezpośrednio lub pośrednio zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. a) lub c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Są one dodatkowe względem zasobów, o których mowa w art. 11 ust. 1 niniejszego rozporządzenia. Zasoby te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego. Jeżeli Komisja nie zawarła żadnego zobowiązania prawnego w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego na środki dodatkowe udostępnione w ten sposób na rzecz programu, odpowiednie niezaangażowane środki można – na prośbę danego państwa członkowskiego – przekazać z powrotem na jeden lub więcej programów pierwotnych lub następców tych programów.

Artykuł 13

Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne

1. Program jest wdrażany w synergii z innymi programami unijnymi. Działanie, które otrzymało wkład Unii z innego programu, może również otrzymać wkład z niniejszego programu. Do odpowiedniego wkładu stosuje się zasady danego programu unijnego albo do wszystkich wkładów można zastosować jednolity zbiór zasad oraz można zawrzeć jedno zobowiązanie prawne. Jeżeli wszystkie wkłady Unii są przekazywane na podstawie kosztów kwalifikowalnych, skumulowane wsparcie z budżetu Unii nie przekracza łącznych kosztów kwalifikowalnych działania i może być obliczane proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.
2. Procedury wyboru w ramach programu mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z państwami członkowskimi, instytucjami, organami i agencjami Unii, państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub innymi osobami trzecimi („partnerzy procedury wspólnego wyboru”), pod warunkiem zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Takie procedury podlegają jednolitemu zbiorowi zasad i prowadzą do zawarcia jednego zobowiązania prawnego. W tym celu partnerzy procedury wspólnego wyboru mogą udostępnić

zasoby na rzecz programu zgodnie z art. 12 niniejszego rozporządzenia lub można im powierzyć wykonanie procedury wyboru, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W procedurach wspólnego wyboru przedstawiciele partnerów uczestniczących w procedurze wspólnego wyboru mogą być również członkami komisji oceniającej, o której mowa w art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.

Artykuł 14

Państwa trzecie stowarzyszone z Programem

1. Program może być otwarty na uczestnictwo następujących państw trzecich w drodze pełnego lub częściowego stowarzyszenia, zgodnie z celami określonymi w art. 3 i zgodnie z odpowiednimi umowami międzynarodowymi lub wszelkimi decyzjami przyjętymi w ramach tych umów i mającymi zastosowanie do:
 - a) członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a także minipaństw europejskich;
 - b) krajów przystępujących, krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów;
 - c) krajów objętych europejską polityką sąsiedztwa;
 - d) pozostałych państw trzecich.
2. Układy o stowarzyszeniu dotyczące uczestniczenia w programie:
 - a) zapewniają sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państw trzecich uczestniczących w programie;
 - b) ustanawiają warunki uczestniczenia w programie Unii, w tym obliczanie wkładów finansowych do programu, składających się z wkładów operacyjnych i kosztów uczestnictwa, i ich ogólnych kosztów administracyjnych;
 - c) nie przyznają państwu trzeciemu żadnych uprawnień decyzyjnych w ramach programu;
 - d) gwarantują prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych;
 - e) w stosownych przypadkach – zapewniają ochronę interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Do celów lit. d) państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i rozporządzenia (UE, Euratom) nr 883/2013 oraz gwarantuje, że decyzje wykonawcze nakładające zobowiązanie pieniężne na podstawie art. 299 TFUE, a także wyroki i postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, są wykonalne.

3. Układy o stowarzyszeniu umożliwiające udział w realizacji celu szczegółowego „Sektor audiowizualny”, o którym mowa w art. 3, uwzględniają sytuację na rynku audiowizualnym w danym państwie, w tym stopień zbliżenia ram prawnych tego państwa do dorobku prawnego Unii w zakresie mediów audiowizualnych, a także dostęp do równoważnych systemów wsparcia, w szczególności w odniesieniu do innych państw europejskich. Umowy zawarte z państwami, o których mowa w ust. 1 lit. b), wymagają dostosowania ich prawa krajowego do dyrektywy 2010/13/UE

w celu umożliwienia udziału w realizacji celu szczegółowego „Sektor audiowizualny”.

Artykuł 15

Wdrażanie i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 w ramach zarządzania bezpośredniego lub zarządzania pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.
1. Finansowanie unijne może być udzielane w dowolnej formie zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień, darowizn o charakterze niefinansowym.
2. Jeżeli wsparcie Unii jest udzielane w formie gwarancji budżetowej lub instrumentu finansowego, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego, wsparcie to jest udzielane wyłącznie za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU i wykonywane zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Instrumentu EFK InvestEU w drodze umów zawartych na ten rodzaj wsparcia w ramach Instrumentu EFK InvestEU.
3. Wsparcia Unii w formie gwarancji budżetowej udziela się w ramach maksymalnej kwoty gwarancji budżetowej określonej w rozporządzeniu w sprawie EFK.
4. Jeżeli program korzysta z Instrumentu EFK InvestEU, zapewnia on tworzenie rezerw na gwarancję budżetową i finansowanie do instrumentów finansowych, w tym w przypadku połączenia z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego.
5. Jeżeli finansowanie unijne zapewnia się w formie dotacji, zapewnia się je jako finansowanie niepowiązane z kosztami lub, w razie potrzeby, z uproszczonymi opcjami kosztów, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509. Finansowanie może być zapewnione w formie zwrotu rzeczywistych kosztów kwalifikowalnych tylko wtedy, kiedy cele działania nie mogą zostać osiągnięte w inny sposób.
6. Do celów art. 153 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 komisja oceniająca może częściowo lub całkowicie składać się z niezależnych ekspertów zewnętrznych.
7. Podmioty ubiegające się o finansowanie w ramach komponentu „Kreatywna Europa – kultura”, których roczny dochód w ciągu ostatnich dwóch lat pochodził w ponad 50 % ze środków publicznych, uznaje się za posiadające niezbędny potencjał finansowy, zawodowy i administracyjny do prowadzenia działań w ramach programu. Nie wymaga się od nich przedstawienia dalszych dokumentów w celu wykazania tego potencjału.

Artykuł 16

Kwalifikowalność

1. Kryteria kwalifikowalności ustanawia się, aby wspierać osiągnięcie celów określonych w art. 3, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2024/2509 i mają one zastosowanie do wszystkich procedur udzielania zamówień w ramach programu.

2. W procedurach wyboru w ramach zarządzania bezpośredniego i zarządzania pośredniego jeden lub więcej następujących podmiotów prawnych może kwalifikować się do udzielenia lub otrzymania wsparcia unijnego:
 - a) podmioty mające siedzibę w państwie członkowskim;
 - b) podmioty mające siedzibę w stowarzyszonym państwie trzecim;
 - c) organizacje międzynarodowe;
 - d) inne podmioty mające siedzibę w niestowarzyszonych państwach trzecich, jeżeli finansowanie takich podmiotów jest niezbędne do realizacji działania i przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w art. 3.
3. Oprócz art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509, stowarzyszone państwa trzecie, o których mowa w art. 14 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, mogą, w stosownych przypadkach, uczestniczyć w mechanizmach udzielania zamówień określonych w art. 168 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 i czerpać korzyści z tych mechanizmów. Przepisy mające zastosowanie do państw członkowskich stosuje się odpowiednio do uczestniczących stowarzyszonych państw trzecich.
4. Procedury wyboru mające wpływ na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, w szczególności w odniesieniu do strategicznych aktywów i interesów Unii lub jej państw członkowskich, są ograniczone zgodnie z art. 136 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509.
5. W programie prac, o którym mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509 można doprecyzować kryteria kwalifikowalności określone w niniejszym rozporządzeniu lub określić dodatkowe kryteria kwalifikowalności w odniesieniu do konkretnych działań.
6. Na rzecz europejskiej sieci krajowych organów ds. równości (Equinet) może zostać przyznana dotacja na działalność bez zaproszenia do składania wniosków, z przeznaczeniem na pokrycie wydatków związanych ze stałym programem prac Equinet.

Artykuł 17

Program prac

Program jest realizowany w ramach programów prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. W programach prac określa się, w stosownych przypadkach, działania i powiązane kwoty wsparcia unijnego, które mają być realizowane za pośrednictwem Instrumentu EFK InvestEU.

Rozdział VII

Przepisy końcowe

Artykuł 18

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) 2021/692 i rozporządzenie (UE) 2021/818 tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2028 r.

Artykuł 19

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań aż do ich zamknięcia, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/692 i rozporządzeniem (UE) 2021/818, które stosuje się nadal do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Pula środków finansowych przeznaczonych na program może również obejmować wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/692 i rozporządzenia (UE) 2021/81.

Artykuł 20

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2028 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

1.	STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY	3
1.1.	Tytuł wniosku/inicjatywy	3
1.2.	Obszary polityki, których dotyczy wnioski/inicjatywa	3
1.3.	Cel(e).....	3
1.3.1.	Cel(e) ogólny(-e).....	3
1.3.2.	Cel(e) szczegółowy(-e)	3
1.3.3.	Oczekiwane wyniki i wpływ	3
1.3.4.	Wskaźniki dotyczące realizacji celów	3
1.4.	Wniosek/inicjatywa dotyczy:	4
1.5.	Uzasadnienie wniosku/inicjatywy	4
1.5.1.	Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy	4
1.5.2.	Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.	4
1.5.3.	Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań	4
1.5.4.	Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami	5
1.5.5.	Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków	5
1.6.	Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego	6
1.7.	Planowane metody wykonania budżetu	6
2.	ŚRODKI ZARZĄDZANIA	8
2.1.	Zasady nadzoru i sprawozdawczości	8
2.2.	System zarządzania i kontroli	8
2.2.1.	Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli	8
2.2.2.	Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia.....	8
2.2.3.	Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)	8
2.3.	Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom	9
3.	SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY.....	10

3.1.	Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ.....	10
3.2.	Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki	12
3.2.1.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne.....	12
3.2.1.1.	Środki z uchwalonego budżetu	12
3.2.1.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	17
3.2.2.	Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych.....	22
3.2.3.	Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne.....	24
3.2.3.1.	Środki z uchwalonego budżetu	24
3.2.3.2.	Środki z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	24
3.2.3.3.	Ogółem środki.....	24
3.2.4.	Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie	25
3.2.4.1.	Finansowane z uchwalonego budżetu.....	25
3.2.4.2.	Finansowane z zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel	26
3.2.4.3.	Zapotrzebowanie na zasoby ludzkie ogółem	26
3.2.5.	Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi.....	28
3.2.6.	Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi	28
3.2.7.	Udział osób trzecich w finansowaniu	28
3.3.	Szacunkowy wpływ na dochody	29
4.	WYMIAR CYFROWY.....	29
4.1.	Wymogi cyfrowe.....	30
4.2.	Dane	30
4.3.	Rozwiązania cyfrowe	31
4.4.	Ocena interoperacyjności	31
4.5.	Środki wspierające cyfrowe wdrażanie.....	32

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „AgoraEU” na lata 2028–2034 oraz uchylającego rozporządzenia (UE) 2021/692 i (UE) 2021/818

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Kultura, sektor audiowizualny i media, prawa podstawowe, równość i niedyskryminacja, praworządność, społeczeństwo obywatelskie, uczestnictwo demokratyczne.

1.3. Cel(e)

1.3.1. Cel(e) ogólny(-e)

Ogólnym celem programu jest promowanie różnorodności kulturowej i językowej oraz dziedzictwa kulturowego i językowego, zwiększenie konkurencyjności sektora kultury i sektora kreatywnego, w szczególności sektora mediów i sektora audiowizualnego, ochrona wolności artystycznej i wolności mediów oraz ochrona i promowanie równości, aktywności obywatelskiej, praw i wartości zapisanych w Traktatach i w Karcie, a tym samym zwiększenie demokratycznego uczestnictwa i odporności społecznej w Unii.

1.3.2. Cel(e) szczegółowy(-e)

Program ma następujące cele szczegółowe:

- a) przyczynianie się do transgranicznej twórczości kulturalnej i współpracy, transgranicznego uczestnictwa i dostępności oraz transgranicznego obiegu różnorodnych dzieł kultury, przy jednoczesnym wzmocnieniu społecznego, gospodarczego i międzynarodowego wymiaru sektora kultury i sektora kreatywnego („kultura”);
- b) przyczynianie się do różnorodności kulturowej i konkurencyjności sektora audiowizualnego i sektora gier wideo, w szczególności poprzez usprawnienie tworzenia i transgranicznej dystrybucji treści europejskich i zwiększenie dostępności tych treści dla obywateli („sektor audiowizualny”);
- c) przyczynianie się do stworzenia wolnego, rentownego i zróżnicowanego unijnego ekosystemu informacyjnego, w szczególności poprzez wspieranie wolnego i niezależnego dziennikarstwa i mediów informacyjnych, zwiększanie dostępu obywateli do wiarygodnych informacji i zwalczanie dezinformacji („informacje”);
- d) przyczynianie się do ochrony i propagowania praw podstawowych, równości i niedyskryminacji oraz praw obywateli Unii zapisanych w Traktatach, w tym swobodnego przepływu obywateli, a także wzmocnienia pozycji społeczeństwa obywatelskiego („prawa, równość, obywatele i społeczeństwo obywatelskie”);
- e) przyczynianie się do zwalczania przemocy ze względu na płeć oraz przemocy wobec dzieci i innych narażonych na nią grup („Daphne”);
- f) przyczynianie się do zwiększenia demokratycznego uczestnictwa i utrzymania praworządności („demokratyczne uczestnictwo i praworządność”).

Aby maksymalnie zwiększyć oddziaływanie i wzmocnić efekt synergii, program wspiera działania przekrojowe i horyzontalne przyczyniające się do osiągnięcia celów ogólnych, w szczególności poprzez rozwijanie synergii między sferami kultury, mediów i społeczeństwa obywatelskiego oraz promowanie międzysektorowej współpracy i innowacji.

1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Program będzie miał pozytywny wpływ na transgraniczną współpracę kulturalną, uczestnictwo w kulturze i dostępność kultury oraz obieg różnorodnych dzieł kultury. Działania te będą realizowane poprzez promowanie współpracy, pracy twórczej, tworzenia sieci kontaktów i gromadzenia doświadczeń w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, wspieranie obiegu różnorodnych treści kulturowych oraz dostępu do różnorodności kulturowej i dziedzictwa kulturowego, a także wspieranie mobilności artystów i osób zawodowo związanych z sektorem kultury i sektorem kreatywnym w wymiarze transgranicznym. Działania zaowocują między innymi lepszym przygotowaniem sektora kultury i sektora kreatywnego do sprostania kluczowym wyzwaniom, wzmocnieniem potencjału twórczego sektora kultury i sektora kreatywnego w odniesieniu do wolności artystycznej, większym zróżnicowaniem treści kulturowych rozpowszechnianych na szczeblu transgranicznym, zwiększeniem liczby artystów i osób zawodowo związanych z sektorem kultury i sektorem kreatywnym i rozwijających swoją karierę zawodową, szerszym i bardziej inkluzywnym dostępem do bardziej zróżnicowanych treści i dziedzictwa kulturowego, zwiększeniem liczby międzynarodowych partnerstw i wymian kulturalnych, a także zwiększeniem cyfryzacji i dostępu do dziedzictwa cyfrowego, większym zachowaniem tego dziedzictwa i jego ponownym wykorzystywaniem.

Program będzie miał pozytywny wpływ na wspieranie tworzenia, obiegu i dostępu do treści audiowizualnych i medialnych w UE oraz na zróżnicowany rynek informacyjny. Wsparcie dla utworów audiowizualnych przyczyni się do wzmocnienia europejskiej różnorodności kulturowej i konkurencyjności, np. poprzez koprodukcje. Przyczyni się to również do poprawy w zakresie tworzenia i obiegu treści gier wideo oraz dostępu do tych treści, a także będzie sprzyjać krzyżowemu wykorzystywaniu własności intelektualnej przez różne media. Ochronę integralności unijnego rynku informacyjnego zapewni wspieranie pluralizmu i niezależności mediów, rentowności mediów i umiejętności korzystania z mediów oraz poprawa orientacji sytuacyjnej.

Program będzie miał pozytywny wpływ na ochronę i propagowanie praw podstawowych i niedyskryminacji, a także na dobrze funkcjonującą przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego. Działania przyczynią się do lepszego wyeksponowania kwestii praw podstawowych i poszerzenia wiedzy na ich temat oraz do ograniczenia dyskryminacji i nękania. Działania przyczynią się także do ochrony osób fizycznych, a w szczególności kobiet, dzieci i grup zagrożonych przemocą, oraz wsparcia ofiar w radzeniu sobie z konsekwencjami przemocy. Obywatele i organizacje zyskają możliwość znaczącego uczestniczenia w życiu politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturalnym swoich społeczeństw. Obywatele będą mogli swobodnie wyrażać swoje poglądy, wybierać swoich przywódców politycznych i mieć wpływ na swoją przyszłość.

1.3.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Wskaźniki produktu i rezultatu wykorzystywane na potrzeby monitorowania postępów i osiągnięć przedmiotowego programu będą odpowiadać wspólnym wskaźnikom przewidzianym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania].

1.4. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

nowego działania

nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego³⁸

☒ przedłużenia bieżącego działania

połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.5. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.5.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Program przyczyni się do sprostania konkretnym wspólnym wyzwaniom oraz do wspierania synergii w sferze kultury, mediów i społeczeństwa obywatelskiego, przy jednoczesnym uwzględnieniu szczególnego charakteru i wyzwań poszczególnych obszarów polityki, ich różnych grup docelowych i szczególnych potrzeb tych grup. Dzięki połączeniu wsparcia w tych obszarach Unia zyska lepsze narzędzia, by realizować zarówno powracające, jak i nowe i wyłaniające się priorytety polityczne, takie jak ochrona demokracji, praw i równości, wspieranie przestrzeni sprzyjającej społeczeństwu obywatelskiemu, przyczynianie się do różnorodności kulturowej i językowej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego, wzmacnianie sektora kultury i sektora kreatywnego oraz zwiększanie ich odporności, promowanie wolności i pluralizmu mediów oraz wzmacnianie wzrostu gospodarczego mediów i podmiotów działających w sektorze kultury.

1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Przyczyny działania na poziomie unijnym (ex ante)

Finansowanie objęte programem koncentruje się na działaniach, w przypadku których interwencja UE może przynieść wartość dodaną w porównaniu z działaniami samych państw członkowskich.

W szczególności:

– stawianie czoła wspólnym wyzwaniom, w tym o charakterze transgranicznym (takim jak kurczące się przestrzenie dla społeczeństwa obywatelskiego, zagrożenia dla wolności i pluralizmu mediów, rozdrobnienie sektora kultury, sektora kreatywnego i sektora mediów wzdłuż linii wyznaczonych przez granice narodowe

³⁸

O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

i różnice językowe): charakter tych wyzwań utrudnia państwom członkowskim samodzielne sprostanie im w wystarczającym stopniu. Działania na szczeblu UE umożliwiają współpracę, budowanie zdolności, wzajemne uczenie się i łączenie zasobów, dzielenie się wiedzą fachową i najlepszymi praktykami;

- finansowanie i polityka na szczeblu krajowym są niewystarczające do ochrony i promowania wartości i standardów demokratycznych UE oraz do ochrony przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego. Dotyczy to również ogólnej konkurencyjności i różnorodności sektora mediów, sektora audiowizualnego i innych sektorów kultury i sektora kreatywnego;

- wsparcie UE ma zasadnicze znaczenie dla utrzymania dostępu do treści audiowizualnych i kulturalnych we wszystkich państwach członkowskich oraz wysokiego poziomu ochrony praw podstawowych;

- wsparcie UE wypełnia luki w finansowaniu i świadczeniu usług, które nie zostały zniwelowane na szczeblu państw członkowskich;

- działania UE mają kluczowe znaczenie dla propagowania wartości Unii na szczeblu międzynarodowym, ponieważ umożliwiają wdrażanie międzynarodowych norm w sposób spójny z polityką wewnętrzną.

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (ex post)

- Działania na szczeblu UE umożliwią współpracę ponadnarodową, łączenie zasobów i wymianę najlepszych praktyk między państwami członkowskimi, co doprowadzi do zwiększenia spójności i skuteczności reakcji na wspólne wyzwania;

- wsparcie UE uzupełni środki krajowe dzięki zapewnieniu wsparcia w obszarach, które nie otrzymują wystarczającego finansowania lub nie są traktowane priorytetowo na szczeblu krajowym;

- działania UE przyczynią się do zwiększenia mobilności specjalistów i obiegu utworów, wzmacniając funkcjonowanie rynku wewnętrznego oraz różnorodność kulturową i językową;

- działania na szczeblu UE umożliwią szerzenie wiedzy na temat praw i kultywowanie poczucia obywatelstwa UE oraz wzajemnego zrozumienia dzięki większej świadomości i większemu uznaniu różnorodności kulturowej, ochronie i propagowaniu wartości Unii, wspieraniu odporności demokratycznej i społecznej oraz wiarygodnej przestrzeni informacyjnej – których to celów nie można w pełni osiągnąć dzięki samym interwencjom krajowym;

- wsparcie UE będzie sprzyjać transgranicznemu dostępowi obywateli europejskich do mediów, treści audiowizualnych oraz innych treści kulturalnych i kreatywnych.

1.5.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Wyniki ocen śródkresowych za lata 2021–2027 wskazują, że w dużej mierze udało się osiągnąć cele polityczne określone w dotychczasowych programach i zapewnić dzięki nim unijną wartość dodaną, a jednocześnie zwracają uwagę na obszary wymagające poprawy pod względem konstrukcji programów. Przykładowo w ocenie śródkresowej programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” (CERV) potwierdzono, że program ten wypełnia przestrzeń w obszarze finansowania wartości i praw podstawowych. Program „Kreatywna Europa” przyczynił się do wspierania różnorodności kulturowej i językowej poprzez zwiększenie dostępu obywateli do różnorodnych treści europejskich, a także do pomocy podmiotom sektora

audiowizualnego i innym podmiotom działającym w sektorze kreatywnym i kulturalnym w zwiększaniu skali na poziomie europejskim oraz zyskaniu większej konkurencyjności. Ocena działań multimedialnych również potwierdziła wartość dodaną wspierania niezależnych relacji informacyjnych na temat spraw dotyczących UE.

W ocenach wskazano także obszary wymagające poprawy pod względem konstrukcji programów. Dotyczą one między innymi rozszerzenia zasięgu programów, ułatwienia dostępu, uproszczenia zarządzania, poprawy monitorowania, wzmocnienia synergii i unikania powielania działań z innymi programami, a także zwiększenia elastyczności w celu sprostania nowym wyzwaniom.

1.5.4. *Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami*

Inicjatywa jest częścią wniosku dotyczącego wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034.

Inicjatywa jest zgodna z nadrzędnymi priorytetami polityki Komisji na lata 2024–2029, takimi jak 1) wsparcie dla ludzi, silne społeczeństwo i europejski model społeczny; 2) ochrona demokracji i wartości europejskich; 3) trwały dobrobyt w Europie i konkurencyjność Europy; oraz 4) globalny wymiar Europy.

1) Synergia z polityką wspierającą ludzi, wzmacniającą nasze społeczeństwa i nasz model społeczny

Wspierane będą synergie między inicjatywami w zakresie mediów, kultury, równości, wartości i praw oraz przyszłą interwencją w dziedzinie edukacji, solidarności i młodzieży. Synergie te, w tym w odniesieniu do umiejętności korzystania z mediów, umiejętności cyfrowych, zaangażowania obywatelskiego i edukacji obywatelskiej, edukacji artystycznej i kulturalnej oraz rozwoju umiejętności i włączenia, będą propagowane zgodnie z celami strategii na rzecz młodzieży i sprawozdania na temat obywatelstwa UE oraz innymi przyszłymi inicjatywami w zakresie realizowanej polityki. Inicjatywa uzupełnia niektóre inicjatywy w ramach polityki zatrudnienia i polityki społecznej. Promowanie równego dostępu do praw i wspieranie różnorodności będzie wspierać włączenie społeczne i sprawiedliwe rynki pracy. Sektor kultury i sektor kreatywny oraz sektor mediów będą aktywnie przyczyniać się do podnoszenia i zmiany kwalifikacji specjalistów, również w kontekście unii umiejętności, co prawdopodobnie będzie sprzyjać tworzeniu miejsc pracy w tych sektorach. Sektor kultury i sektor kreatywny skoncentrują się również na poprawie warunków pracy artystów oraz osób zawodowo związanych z kulturą i sektorem kreatywnym.

2) Synergie z polityką wymiaru sprawiedliwości

Dostosowanie polityki dotyczącej wymiaru sprawiedliwości do zasad praworządności tworzy solidne ramy gwarantujące rozliczalność, wspierające spójność prawną pomiędzy państwami członkowskimi oraz chroniące prawa podstawowe, a tym samym zwiększające zaufanie i współpracę w Unii. Związek między prawami podstawowymi a polityką dotyczącą wymiaru sprawiedliwości ma kluczowe znaczenie dla kształtowania społeczeństw opartych na sprawiedliwości i równości. Prawa podstawowe — od prawa do rzetelnego procesu sądowego i wolności od dyskryminacji po prawo do ochrony prywatności — określają

podstawowe standardy, których muszą strzec systemy wymiaru sprawiedliwości, a także przekładają abstrakcyjne zasady na konkretne środki i praktyki prawne. Na przykład przepisy dotyczące przeciwdziałania dyskryminacji egzekwują zasadę równości wobec prawa. Osiągnięcie synergii między prawami podstawowymi a polityką dotyczącą wymiaru sprawiedliwości gwarantuje zatem, aby systemy prawne nie tylko zapobiegały nadużyciom, ale również aktywnie promowały godność, równość i wolność. Synergia ta ma zasadnicze znaczenie dla budowania zaufania publicznego do instytucji prawnych, wspierania spójności społecznej, a w efekcie dla zapewnienia, aby wymiar sprawiedliwości był dostępny i użyteczny dla każdego. W tym celu wspierane będą synergie między tym programem a przyszłym programem „Sprawiedliwość”.

3) Synergie z polityką na rzecz jednolitego rynku i konkurencyjności

Inicjatywa uzupełni ramy polityki UE w zakresie jednolitego rynku i konkurencyjności gospodarczej. W szczególności opiera się ona na sprawozdaniu na temat jednolitego rynku i konkurencyjności z 2024 r., w którym przyjęto ekosystemowe podejście do wzmocnienia odporności i strategicznej autonomii kluczowych sektorów przemysłu, w tym sektora kultury i sektora kreatywnego. Odzwierciedla ona również cele Kompasów konkurencyjności, w którym wskazano jasno określone poziomy odniesienia służące poprawie długoterminowej wydajności UE oraz promowaniu innowacji.

Inicjatywa wzmocni efekt synergii z przyszłym Europejskim Funduszem Konkurencyjności i przyszłym programem w zakresie badań naukowych i innowacji. Obejmuje to wsparcie dla multidyscyplinarnych badań w odniesieniu do rozmaitych zagadnień, takich jak między innymi demokracja, wartości, równość i dezinformacja, a także dla badań nad zagadnieniami o charakterze cyfrowym i przemysłowym ściśle związanymi z kulturą i sektorem kreatywnym (takimi jak rzeczywistość rozszerzona, środowiska immersyjne, nowe media). Ponadto wniosek wnosi wkład na rzecz cyfrowej transformacji Europy zgodnie z celami cyfrowej dekady 2030.

4) Synergia z polityką na rzecz globalnego wymiaru Europy

Przyszły program uzupełni działania finansowane w ramach działań zewnętrznych Unii. Przykładowo, poprzez promowanie wymiany kulturalnej i wspieranie unijnych treści medialnych i audiowizualnych na całym świecie, w tym w drodze współpracy międzynarodowej, program otworzy nowe rynki, przyciągnie talenty z całego świata oraz zwiększy wpływ i atrakcyjność UE na arenie międzynarodowej.

1.5.5. *Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków*

-

1.6. Czas trwania wniosku/inicjatywy i jego/jej wpływu finansowego

☒ Ograniczony czas trwania

- ☒ Czas trwania wniosku/inicjatywy: od 1.1.2028 r. do 31.12.2034 r.
- ☒ Czas trwania wpływu finansowego: od 2028 r. do 2034 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2028 r. do 203x r. w odniesieniu do środków na płatności.

Nieograniczony czas trwania

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu

☒ Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- ☒ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii
- ☒ przez agencje wykonawcze

Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

☒ Zarządzanie pośrednie przez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym
- ☒ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (np. UNESCO, OECD, Rada Europy itp.)
- ☒ Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu
- organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego
- ☒ podmiotom prawa publicznego (np. podmiotom podlegającym ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów)
- ☒ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, w zakresie, w jakim są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe
- ☒ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i którym zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe (podmioty podlegające ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów)
- podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym
- podmiotom mającym siedzibę w państwie członkowskim, podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu Unii i kwalifikującym się, zgodnie z przepisami sektorowymi, do powierzenia im wykonywania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w zakresie, w jakim podmioty te

są kontrolowane przez podmioty prawa publicznego lub podmioty podlegające prawu prywatnemu świadczące usługi użyteczności publicznej, a także posiadają odpowiednie gwarancje finansowe w formie odpowiedzialności solidarnej organów kontrolnych lub równoważne gwarancje finansowe, które mogą być ograniczone, w odniesieniu do każdego działania, do maksymalnej kwoty wsparcia Unii.

Uwagi

Program będzie realizowany w ramach zarządzania bezpośredniego (przy czym niektóre jego części będą podlegały zarządzaniu poprzez powierzenie zadań Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury), a także w ramach zarządzania pośredniego za pośrednictwem organizacji międzynarodowych (np. UNESCO, OECD, Rady Europy itp.) i innych podmiotów podlegających ocenie spełnienia wymogów dotyczących filarów, co okazało się skuteczne w poprzednich wieloletnich ramach finansowych (WRF).

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

- (41) Zasady nadzoru i sprawozdawczości dotyczące przedmiotowego programu będą zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania].

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. *Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli*

Większość działań w ramach programu będzie realizowana w trybie zarządzania bezpośredniego, a część będzie podlegała zarządzaniu poprzez powierzenie zadań Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Obecny tryb wdrażania okazał się skuteczny w poprzednich programach, a na podstawie wstępnych wyników dla obecnych WRF wskaźniki błędu w przypadku programu „Kreatywna Europa” wynoszą obecnie mniej niż 2 %. Wdrażanie finansowania będzie odbywać się z zastosowaniem trybów wdrażania przewidzianych w rozporządzeniu finansowym, głównie dotacji i zamówień publicznych, ponieważ umożliwia to lepsze dostosowanie działań do potrzeb polityki oraz elastyczne dostosowywanie priorytetów, w szczególności w przypadku finansowania za pomocą dotacji. Dotacje będą miały formę zwrotu kosztów rzeczywistych, płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych, stawek opartych na kosztach jednostkowych lub ich połączenia. Zastosowanie skali kosztów jednostkowych i innych środków uproszczonych zmniejszy margines błędu we wnioskach o zwrot kosztów. Zastosowane zostaną środki umożliwiające zwiększenie dostępu na przykład dla mniejszych organizacji oraz uproszczenie wytycznych i procedur w oparciu o rozporządzenie finansowe (zob. wyżej).

Zarządzanie bezpośrednie przez Komisję umożliwi również nawiązanie bezpośrednich kontaktów z beneficjentami/wykonawcami zaangażowanymi w realizację działań służących polityce Unii.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Program wiąże się z takim samym ryzykiem jak inne programy Komisji skierowane do zróżnicowanych beneficjentów. Przede wszystkim wielu beneficjentów nie powtarza się lub nie ma rozbudowanych struktur administracyjnych. Ryzyko związane jest głównie z 1) zapewnieniem jakości wybranych projektów i ich późniejszą techniczną realizacją; 2) nieefektywnym lub nieekonomicznym wykorzystaniem przyznanych środków, zarówno w przypadku dotacji, jak i zamówień; 3) popełnianiem oszustw.

Oczekuje się, że większość tych czynników ryzyka można ograniczyć poprzez: 1) staranne opracowywanie zaproszeń do składania wniosków; 2) wytyczne dla wnioskodawców i beneficjentów; 3) stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów w odniesieniu do kosztów jednostkowych, stawek zryczałtowanych i płatności ryczałtowych, które były skutecznie stosowane w obecnych WRF i zostały przewidziane w rozporządzeniu finansowym; 4) stosowanie procedur i systemów korporacyjnych do zarządzania wnioskami i dotacjami (np. vademecum

dotacji, e-dotacje itp.) w celu zapewnienia pełnej zgodności z najlepszymi praktykami na wszystkich etapach cyklu życia dotacji i zamówień publicznych.

Strategia kontroli składa się z różnych części składowych: 1) programowania, oceny i wyboru wniosków, które zapewniają finansowanie tylko najlepszych projektów; 2) zawierania i monitorowania umów o udzielenie dotacji, podlegających kontroli *ex ante* na poziomie zarówno finansowym, jak i politycznym; 3) kontroli *ex post* opartych na „strategii wykrywania” służącej określeniu maksymalnej liczby nieprawidłowości w celu odzyskania nienależnych płatności.

Za realizację części programu nadal będzie odpowiadać Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury (EACEA), która stosuje te same procedury korporacyjne stosowane w całej Komisji.

EACEA stosuje roczny plan kontroli *ex post*, który obejmuje wszystkie działania, i potwierdza poziom błędu poniżej 2 % w obecnych WRF.

Obecnie EACEA podlega nadzorowi komitetu sterującego, a macierzystymi dyrekcjami generalnymi są DG EAC i DG CNECT w odniesieniu do programu „Kreatywna Europa” oraz DG JUST w odniesieniu do programu CERV. Regularną sprawozdawczość zapewnia się poprzez prowadzenie tablic wskaźników, a także regularnie odbywają się spotkania koordynacyjne z macierzystymi dyrekcjami generalnymi.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Koszt kontroli programu wynosi około 6 % płatności dokonanych przez Komisję. Oczekuje się, że koszt ten utrzyma się na stałym poziomie lub nieznacznie spadnie w przypadku dalszego rozszerzenia zakresu stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów. Celem systemu zarządzania i kontroli jest utrzymanie ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu) na oczekiwanym poziomie poniżej progu istotności wynoszącego 2 %.

2.3. **Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom**

Właściwe służby będą nadal stosować swoją strategię zwalczania nadużyć finansowych zgodnie ze strategią Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (CAFS) w celu zapewnienia między innymi, aby ich wewnętrzne kontrole związane ze zwalczaniem nadużyć finansowych były w pełni zgodne z CAFS oraz aby ich podejście do zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych było ukierunkowane na wykrywanie przypadków obciążonych ryzykiem nadużyć finansowych i podejmowanie odpowiednich działań.

Strategie EACEA i Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych umożliwiają przeciwdziałanie ryzyku nadużyć finansowych, głównie poprzez stosowanie środków zapobiegających nieprawidłowościom, z późniejszą eskalacją w przypadku wykrycia nadużycia finansowego. Następujące środki będą nadal wdrażane, zarówno w macierzystych dyrekcjach generalnych, jak i w EACEA: monitorowanie na odległość, misje monitorujące według zdefiniowanej strategii monitorowania, jasno określone wymogi dotyczące sprawozdawczości w umowach o udzielenie dotacji zawieranych z beneficjentami, spotkania inauguracyjne z nowymi beneficjentami, możliwość obciążenia dotacji w przypadku niezrealizowania

rezultatów lub niespełnienia określonych warunków finansowania, na przykład związanych z komunikacją.

W przypadkach wykluczenia beneficjenci są zgłaszani do bazy danych w ramach systemu wczesnego wykrywania i wykluczania (EDES) i przypadki te są monitorowane przez OLAF i Prokuraturę Europejską (EPPO).

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Proponowane nowe linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn. / niezróżn.	państw EFTA	krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów	innych państw trzecich	pochodzący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
2	06 01 02 Wydatki na wsparcie programu „AgoraEU”	Niezróżn.	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE
2	06 03 01 Kreatywna Europa – kultura	Zróżn.	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE
2	06 03 02 MEDIA+	Zróżn.	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE
2	06 03 03 CERV+	Zróżn.	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE	TAK/ NIE

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej

3.2.1.1. Środki z uchwalonego budżetu

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	2	
---	---	--

			Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028– 2034
Środki operacyjne										
Linia budżetowa 06 03 01 Kreatywna Europa – kultura	Środki na zobowiązania	(1a)	0,230	0,238	0,247	0,256	0,265	0,275	0,285	1,796
	Środki na płatności	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Linia budżetowa 06 03 02 MEDIA+	Środki na zobowiązania	(1b)	0,409	0,424	0,439	0,455	0,472	0,489	0,506	3,194
	Środki na płatności	(2b)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Linia budżetowa 06 03 03 CERV+	Środki na zobowiązania	(1c)	0,460	0,477	0,494	0,512	0,531	0,550	0,569	3,593
	Środki na płatności	(2c)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
w tym: 06 03 03 01 Równość, prawa, obywatele i wartości	Środki na zobowiązania		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Środki na płatności		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
w tym: 06 03 03 02 Demokratyczne uczestnictwo i praworządność	Środki na zobowiązania		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Środki na płatności		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

w tym: 06 03 03 03 Daphne	Środki na zobowiązania		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Środki na płatności		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy ³⁹⁴⁰										
Linia budżetowa 06 01 02 Wydatki na wsparcie programu „AgoraEU”		(3)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
OGÓŁEM środki	Środki na zobowiązania	=1a+1b+3	1,099	1,139	1,180	1,223	1,268	1,313	1,360	8,582
	Środki na płatności	=2a+2b+3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

Dział wieloletnich ram finansowych	4	„Wydatki administracyjne” ⁴¹
---	----------	---

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dyrekcja Generalna: <EAC/CNECT/JUST>		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028–2034
• Zasoby ludzkie		37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	259,490
• Pozostałe wydatki administracyjne		1,523	1,538	1,553	1,569	1,585	1,602	1,619	10,988
OGÓŁEM <.....>	Środki	38,593	38,608	38,623	38,639	38,655	38,672	38,689	270,478

OGÓŁEM środki na DZIAŁ 4 wieloletnich ram finansowych	(Środki na	0	0	0	0	0	0	0	0
--	------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

³⁹

⁴⁰ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

⁴¹ Niezbędne środki należy określić na podstawie danych dotyczących średnich rocznych kosztów, dostępnych na odpowiedniej stronie internetowej BUDGpedia.

	zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM WRF 2028– 2034
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 4	Środki zobowiązania	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

3.2.2. Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych (nie wypełniać w przypadku agencji zdecentralizowanych)

- (42) Wskaźniki produktu i rezultatu wykorzystywane na potrzeby monitorowania postępów i osiągnięć przedmiotowego programu będą odpowiadać wspólnym wskaźnikom przewidzianym w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania].

Środki na zobowiązania w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Określić cele i produkty			Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. sekcja 1.6)	OGÓŁEM
↓	PRODUKT							

	Rodzaj ⁴²	Średni koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba ogółem	Koszt całkowity
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1 ⁴³																		
- Produkt																		
- Produkt																		
- Produkt																		
Cel szczegółowy nr 1 – suma częściowa																		
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2																		
- Produkt																		
Cel szczegółowy nr 2 – suma częściowa																		
OGÓŁEM																		

⁴² Produkty odnoszą się do produktów i usług, które mają zostać zapewnione (np. liczba sfinansowanych wymian studentów, liczba kilometrów zbudowanych dróg itp.).
⁴³ Zgodnie z opisem w sekcji 1.3.2. „Cel(e) szczegółowy(-e)”.

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej

3.2.3.1. Środki z uchwalonego budżetu

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	OGÓŁEM 2028– 2034
DZIAŁ 4								
Zasoby ludzkie	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	259,490
Pozostałe wydatki administracyjne	1,523	1,538	1,553	1,569	1,585	1,602	1,619	10,988
Suma częściowa DZIAŁ 4	38,593	38,608	38,623	38,639	38,655	38,672	38,689	270,478
Poza DZIAŁEM 4								
Zasoby ludzkie	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Suma częściowa poza DZIAŁEM 4								
OGÓŁEM								

3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej

3.2.4.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC)

ZATWIERDZONE ŚRODKI		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)		182	182	182	182	182	182	182
20 01 02 03 (w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0	0
(pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0
(bezpośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić)		0	0	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w EPC)								
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)		28	28	28	28	28	28	28
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)		0	0	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY]	- w centrali	0	0	0	0	0	0	0
	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0	0
(CA, SNE – pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0
(CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 4		0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 4		10	10	10	10	10	10	10
OGÓŁEM		0	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY]	- w delegaturach UE	0	0	0	0	0	0	0
(CA, SNE – pośrednie badania naukowe)		0	0	0	0	0	0	0

(CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – dział 4	0	0	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 4	0	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	220	220	220	220	220	220	220

Personel niezbędny do wdrożenia wniosku (w EPC):

	Personel już pracujący w służbach Komisji	Personel dodatkowy*		
		Finansowany z działu 4 lub ze środków „Badania naukowe”	Finansowany z linii BA	Finansowany z opłat
Stanowiska w planie zatrudnienia	139	43	Nie dotyczy	
Personel zewnętrzny (CA, SNE, INT)	25	3	10	

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	
Personel zewnętrzny	

3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi

OGÓŁEM środki na IT i technologie cyfrowe	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	OGÓŁEM WRF 2028–2034
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---------------------------------

	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
DZIAŁ 4								
Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	12,628
Suma częściowa DZIAŁ 4	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	12,628
Poza DZIAŁEM 4								
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	59,500
Suma częściowa poza DZIAŁEM 4	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	59,500
OGÓŁEM	10,304	10,304	10,304	10,304	10,304	10,304	10,304	72,128

3.2.6. *Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi*

Inicjatywa jest spójna z wnioskiem dotyczącym WRF na lata 2028–2034.

3.2.7. *Udział osób trzecich w finansowaniu*

Wniosek/inicjatywa:

- ☒ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034	Ogółem

Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- ☒ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- ☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
 - ☐ wpływ na zasoby własne
 - ☐ wpływ na dochody inne
 - ☐ Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ⁴⁴						
		Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Rok 2031	Rok 2032	Rok 2033	Rok 2034
Artykuł ...								

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

⁴⁴ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

4. WYMIAR CYFROWY

4.1. Wymogi cyfrowe

Odniesienie do wymogu	Opis wymogu	Podmioty, których dotyczy wymóg lub na które wymóg ten ma wpływ	Procesy ogólne	Kategorie
Rozdział VI – art. 11	[...] Pomoc techniczna i administracyjna na wykonanie programu	Komisja Europejska, beneficjenci	Realizacja programu poprzez bezpośrednie zarządzanie dotacjami	Rozwiązania cyfrowe
Rozdział V – art. 10	[...] w tym za pośrednictwem biur programu, a tym samym zwiększenie zasięgu, większe wyeksponowanie i szersze rozpowszechnianie wyników programu.	Komisja Europejska, organy krajowe, beneficjenci	Rozpowszechnianie	Rozwiązania cyfrowe
Rozdział II – art. 4 lit. e)	[...] poprawa bazy dowodowej poprzez intensyfikację gromadzenia danych, analizy [...]	Komisja Europejska, agencje wykonawcze, beneficjenci	Kształtowanie polityki w oparciu o dowody, wdrażanie i monitorowanie programów, ocena	Rozwiązania cyfrowe, dane
Rozdział III – art. 5 lit. f)	Wspieranie [...] gromadzenia i analizy danych [...]	Komisja Europejska, agencje wykonawcze,	Kształtowanie polityki w oparciu	Rozwiązania cyfrowe, dane

		beneficjenci	o dowody, wdrażanie i monitorowanie programów, ocena	
Rozdział III – art. 6 lit. f)	Koncentracja na [...] gromadzeniu i analizie danych oraz opracowywaniu wspólnych standardów [...]	Komisja Europejska, agencje wykonawcze, beneficjenci	Kształtowanie polityki w oparciu o dowody, wdrażanie i monitorowanie programów, ocena	Rozwiązania cyfrowe, dane

4.2. Dane

Ogólny opis danych objętych zakresem inicjatywy oraz wszelkie powiązane normy/specyfikacje

Rodzaj danych	Odniesienia do wymogu	Normy lub specyfikacje (stosownie do przypadku)
Kraje, organizacje, budżet, uczestnicy i priorytety w ramach poszczególnych projektów	Rozdział VI, art. 11 Rozdział V, art. 10 Rozdział II – art. 4 lit. e) Rozdział III, art. 5 lit. f) i art. 6 lit. f) Rozporządzenie (UE, Euratom) (202X-XXXX, rozporządzenie w sprawie wykonania)	System e-dotacji i bazy danych każdego organu wdrażającego w ramach programu

Powiązanie z europejską strategią w zakresie danych

Wyjaśnić, w jaki sposób wymogi te są zgodne z europejską strategią w zakresie danych.

Przepisy przewidziane we wniosku wspierają interoperacyjność, możliwość ponownego wykorzystania i bezpieczną wymianę danych, zgodnie z europejską strategią w zakresie danych. W przypadkach przetwarzania danych osobowych (np. uczestników) odbywa się ono zgodnie z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (RODO). Architektura jest również spójna z dyrektywą w sprawie otwartych danych, ponieważ odpowiednie zagregowane dane o charakterze innym niż osobowe mogą być udostępniane do ponownego wykorzystania przez naukowców lub organy publiczne.

Powiązanie z zasadą jednorazowości

Wyjaśnić, w jaki sposób uwzględniono zasadę jednorazowości i w jaki sposób zbadano możliwość ponownego wykorzystania istniejących danych.

Przyjęte zestawy wskaźników są źródłem umożliwiającym identyfikowalność i ponowne wykorzystanie danych dostępnych w ramach realizacji programu. Dane pochodzą z formularzy wniosków i sprawozdań końcowych, a ewentualnie również z biur programu.

Wyjaśnić, w jaki sposób nowo utworzone dane są możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i nadające się do ponownego wykorzystania oraz spełniają normy wysokiej jakości.

(43) W przypadku konkretnych komponentów programu zapewniona zostanie identyfikowalność i możliwość ponownego wykorzystania danych dostępnych w ramach realizacji programu. Dane będą rejestrowane za pośrednictwem dokumentów dotyczących cyklu życia projektu i będą udostępniane, zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [XXX]* [rozporządzenie w sprawie wykonania] dotyczącymi przejrzystości informacji na temat wyników i osiągnięć programów za pośrednictwem Centralnego Portalu.

Przepływ danych

Rodzaj danych	Odniesienia do wymogów	Podmiot dostarczający dane	Podmiot otrzymujący dane	Czynnik uruchamiający wymianę danych	Częstotliwość (jeżeli dotyczy)
Kraje, organizacje, budżet,	Rozdział VI – art. 11 Rozdział V – art. 10	Beneficjenci, biura	Ogół społeczeństwa	Rozporządzenie (UE, Euratom) [202X-XXXX, rozporządzenie	Rozporządzenie (UE, Euratom) [202X-XXXX, rozporządzenie w sprawie

uczestnicy i priorytety w ramach poszczególnych projektów	Rozdział II – art. 4 lit. e) Rozdział III, art. 5 lit. f) i art. 6 lit. f) Rozporządzenie (UE, Euratom) [202X-XXXX, rozporządzenie w sprawie wykonania]	programu	Komisja Parlament Europejski Rada Unii Europejskiej	w sprawie wykonania]: art. XXX (monitorowanie) i art. XXX (sprawozdanie z wdrażania i oceny retrospektywne). Regularna sprawozdawczość w zakresie realizacji programu	wykonania]: art. XXX (monitorowanie) i art. XXX (sprawozdanie z wdrażania i oceny retrospektywne).
---	---	----------	---	--	--

4.3. Rozwiązania cyfrowe

Rozwiązanie cyfrowe	Odniesienia do wymogów	Podstawowa wymagana funkcjonalność	Organ odpowiedzialny	W jaki sposób zapewniania jest dostępność?	W jaki sposób uwzględniono wymóg ponownego wykorzystania?	Wykorzystanie technologii sztucznej inteligencji (stosownie do przypadku)
Rozwiązanie cyfrowe nr 1 – Platforma do bezpośredniego zarządzania dotacjami	Rozdział VI – art. 11	Bezpośrednie zarządzanie dotacjami	Komisja Europejska	Zgodnie ze standardem Komisji	//	Platforma w stosownych przypadkach wykorzystuje sztuczną inteligencję zgodnie z zasadą ostrożności.
Rozwiązanie	Rozdział V –	Rozpowszechnianie	Komisja	Zgodnie ze	//	Platforma

cyfrowe nr 2 – Platforma (platformy) do rozpowszechniania	art. 10	wyników programu	Europejska	standardem Komisji		w stosownych przypadkach wykorzystuje sztuczną inteligencję zgodnie z zasadą ostrożności.
---	---------	------------------	------------	--------------------	--	---

Rozwiązanie cyfrowe nr 1 — Platforma do bezpośredniego zarządzania dotacjami

Polityka cyfrowa lub sektorowa (jeżeli mają zastosowanie)	Wyjaśnienie, w jaki sposób te polityki są zgodne
<i>Akt w sprawie sztucznej inteligencji</i>	W przypadkach korzystania ze sztucznej inteligencji Komisja Europejska zapewni zgodność z aktem w sprawie sztucznej inteligencji.
<i>Ramy UE dotyczące cyberbezpieczeństwa</i>	Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 Komisja Europejska zapewnia bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych gromadzonych i przechowywanych do celów niniejszego rozporządzenia.
<i>eIDAS</i>	Nie dotyczy
<i>Jednolity portal cyfrowy oraz IMI</i>	Nie dotyczy
<i>Inne</i>	//

Rozwiązanie cyfrowe nr 2 – Platforma (platformy) do rozpowszechniania

Polityka cyfrowa lub sektorowa (jeżeli mają zastosowanie)	Wyjaśnienie, w jaki sposób te polityki są zgodne
--	---

<i>Akt w sprawie sztucznej inteligencji</i>	W przypadkach korzystania ze sztucznej inteligencji Komisja Europejska zapewni zgodność z aktem w sprawie sztucznej inteligencji.
<i>Ramy UE dotyczące cyberbezpieczeństwa</i>	Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 Komisja Europejska zapewnia bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych gromadzonych i przechowywanych do celów niniejszego rozporządzenia.
<i>eIDAS</i>	Nie dotyczy
<i>Jednolity portal cyfrowy oraz IMI</i>	Nie dotyczy
<i>Inne</i>	//

4.4. Ocena interoperacyjności

Nie dotyczy

4.5. Środki wspierające cyfrowe wdrażanie

Opis środka	Odniesienia do wymogów	Rola Komisji (jeżeli dotyczy)	Zaangażowane podmioty (jeżeli dotyczy)	Przewidywany harmonogram (jeżeli dotyczy)